

Q.20

42-1/1946

not in NUC
the BL only records a
copy of the 1570 edition

I. BERNARDINI
LONGI NEAP.
DILVCIDA EXPOSITIO
INPROLOGVM AVER. INPOST. ARL

AD EXCELLENTIEM MARINVM SPINELLVM.

NEAPOLI,
M, D, C, II,

1946
(20)

20 (AVERROES). LONGO, Giovanni Bernardino, *commentator*. Dilucida expositio in prologum Aver. in post. Ari. Naples, Mattia Canzer, 1551.

Folio, 44 leaves, italic letter, printed in double columns; some marginal restorations and various leaves recorrected; contemporary underlining and annotations in ink; modern vellum.

Extremely rare, this is the first edition of Longo's exposition of Ibn Rushd's Prologue to Aristotle's *Posterior analytics*. The *Prior analytics* and the *Posterior analytics*, are the major constituents of Aristotle's logical corpus, the *Organon*. The *Prior analytics* deals with the syllogism, the *Posterior analytics* with the conditions of scientific knowledge. Longo was a dogmatic Averroist, and held that the theory of proof was of primary importance and the analysis of arguments was subordinate. He discusses the views of al-Farabi and Ibn Sina, as well as Zimara (see previous item for Zimara's commentaries on Ibn Rushd). Little seems to be known about Longo (although this work is discussed at some length in Risse, *Die Logik der Neuzen*, pp. 253 ff.). He may have been, like Zimara, from Apulia, where, at the time of Zimara's birth (c. 1450), Greek was still widely spoken.

Risse, I, p. 62, not in NUC, not in the British Library.

EXCELLENTI MARINO SPINELLO S. D.
I. BERNARDINVS LONGVS.

VM Expositionem in prologum Auer. abfoluiffem SPINELE
preclariffime, ac de ea, ut moris eſt, dicenda, mecum ipſe cogitarem,
nam ut in lucem darem, diſcipuli omnes id à me commendabam. Tu michi
primus omnium occorriſti, qui hoc muneri, quale id conſp. eſſet, tibi
quaſi tuo optima iure vendicares. Nam tibi tantum debeo, quoniam
hòc homini debere uix fas eſt, niſi tu fuiſſes, ego profectò nihil eſſem.

*Quare non à me alienam esse putavi, si uolo uesse, quia tu me esse uoluisti, & si reseruo
nullo pacto possim, aliquid tamen efficere, quo gratum animam meum ostenderem. Quare sus
scripsit quicquid est hoc mei status, quia me quod ipsum soles humanitate.*

Deinceps autem plura melioraq; fortissim accipies, modo hunc primum

quasi gustum non asperneris. Sed interius tuum limatissimum indicis

cum expeto, quod mea sententia quicquid; profitemur literas,

never earlier than 1851. & since atmospheric

aliquos bonos fructus quibuscumque rebus

Post. Financ. Vol.

ON Decurrunt, Qui cum hanc expositionem legerint, me ut bars
barum lingua in dicta causa damnabunt, ac dicent, nihil autem. Si
Auerroem Barbarus homo exponit. Sed profecto illi si pedem cons
ferant, in Auerroem mercatum non in lingua, Sed in pectore cognos
cent. Non ut natura Aristotelem tradidit, ut, humane scientie,
regulam, sic Auerroem, qui nobis ad illum additum faceret, ut dus
cem, Quo, si quis diutius resistet, periculum faciet, quantum sit, quid
tumq; illi debeamus, quem sua non antiquius modo, sed quendam prope diuinitas extra
ictum, supraque iuriam posuit. Sed ut quid est, fatetur, im est, idemq; semper fuit. D A M A

N A T Q V I S Q V E Q V O D I G N O R A T F a c i l e d e r i d e m u s a l i q u i c o n t e m
nimus, quod non habemus. Sed in hac expositione in prologum, hoc uelim lectores pos
tissimum querens, quid scribam, non quomodo scribam, nec mihi utio deti, si uocabula artis
non mutauerim, quod fecisse forte esse uisum. Nam in tradendis artibus in primis nocet
re exilimo ambitionem atq; uel studio uoluntatis fore graui causa a ueteri consuetudine dis
cedunt. sed unde discessi, reuertor. p r o l o g u m e x p o s i t i o n e c a u e a m, ne ratio aberraret non oratio.
studui re placere non uerbis. Hoc meum p r o p o s u i m f u l s i q u i s q u i s c i a t, sed an ad p r o p o s i t u m
finem peruenierim, alij iudicium faciant, ipse nolo indicare, ne affirmando inanis habear, negans
do uero stultus. sed non omnibus idem gustus, suum cuiq; palatum, nam alij uerba, alij res
querunt, sed profecto neq; uerba sedem habere possunt, si rem subtraxeris. Hoc sciat, qui
Auerroem legerit, se nihil inanis, ac uento quadam turgida ostentationis, sed uernos phyllosa
phiae succos inhibitorum. Sed hunc prologum, & quam appellant commentationem magnam in
posi. Aristoteli. esse Auerro. non tam inscriptio, quam sylus & citate a posterioribus aus
toritates fidem faciunt. Qui prologus regula & p r e f a t i o t o t i u s p h y l o s o p h i e a d u e r b u m
ediscendus est. continet enim quicquid non modo ad posteriora Aristoteli. pertinet, sed ad tot
tam logicam, omnibusq; scientiis additum facit. Quo omnia comprehenduntur, ut nauis
um gubernatores intra unam paginam omnia colligere solent. Sed ex meo labore hoc mihi
mercedis a lectoribus postulo, ut Auerroem nō mō assidue legam. sed ipsum nunc quam maxime
diligant, ac de fraudant, nihil enim dixit, quin ratione & auctoritate defendi possis, qui nostra
memoria iunctis omniū sententiis merito ab Alexandro mutatus est, ut N E M O A R I S T O
T E L I C V S N I S I A U E R R O I S T A N e c f i c i p o t, ut quis aliā ad Aristoteli. additū habes
at p r e t e r q u a m a b A u e r r o e, q u o d s i q u i a l i t e r s e n t i u n t, c o r t i c e m t a n t u m a b A r i s t o. a c c i p i u n t. c u a
ius scripta maiora complectuntur, quam uerba indicant, Sed iam accedendi tempus est ad insis
tutum nostrum.

In Prologum Auer. in posi. Aristot.

AD EXCELLETEM MARINVM SPINELLVM.

E T V S ac laudata communis expositorū Aristoteli. consuetudo est, ut nunquam
ad id accedere audeant, quod uocabula declarant, Antequam aliqua p r e s
docuerint, ac in uisibulo p r e s c r i p s e r i n t. Q u e a d s c r i p t a a u t o r i s i n t e l l i s
genda conferant. Sed abiqui plura, aliqui pauca p r e d o c e n d a u o l u e r u n t.

Si quidem inter grecos, Ammonius decem numero censet. inter nostros
Boetius sex tantum. inter Arabes A U E R R O E S a me nunquam
satis laudatus, quem a pueritia obseruavi, obferuaturus, quo ad uiuam, octo ad Simplicij morem
p r e c e p i t. Nam is est, ut nemo ex Aristoteli. Familia dicatur, nisi A U E R R O I S T A. Meris
to etiam ut dicerem, ueniam doctum, qui Auerroem non legerit, indoctiorem, qui lectum contem
nit, indoctissimum, cui non sapit. Sed de laudibus Auerrois alias. Nunc ad p r o p o s i t u m r e u e a t.

Huic morem etiam confirmat ipse Auerroes in hoc, magne (ut aiunt) commentationis prologo,
quem expositorum sum, qui est tanta difficultate (sed quo difficilior hoc p r e c l a r i u s) ut hactenus
nemo eum intellexerit. Sed scio quā scopulo so difficultate loco uerser. Si igitur quid indoctus in
cautiusq; protulero, resuam a quouis cupio, resuaturus ipse me, si fuero admonitus. Non enim
sic me peruerse amo, ut errore alios malum, quā imote scire, quod errem. Sed ne diutius lectorem
suspensum detineam. Illa octo Auerrois aggrediar. Sed prius a le t o r e, si modo aliquis accedet,
petitum uelim, ne a me in hac explanatione uerborum ornatum expectet. Nam in his scriptis, in
quibus rerum cognitio queritur, non locutens orationis lepos, sed in corrupta ueritas exprimenda
est. cum p r e s c r i p t i m i p s e M. T. C. admovent res phyllosophas orate uelle dicere puerile esse.
Sed illa octo Auerrois, sine quibus fieri non potest, ut quis Aristoteli. mentem animo concipiat. Hec
sunt primum de subiecto. Secundum de inscriptione tertium de necessitate libri. Quartum de ordis
ne. Quintum de utilitate. Sextum de proportionem. Septimum de nomine auctoris. Octauum de
nomine libri. His explanatis, facillimus apud Aristotelem erit additus.

INTENTIO HVIVS LIBRI EST EXPONERE SECUNDOS ANALYTICOS.

Quare primū
de subiecto
egrediam.

P R I M V M De subiecto egrediam, in
quit Auerroes. nam si subiectum in arte. Sa in primo posi. cap. 2. docet scientiam in nobis
instandum ignorabitur, & principia & p o s s a g g e n e r a r i e x p r a c o g n i t i o n e e s s e s u b i e c t i, &
fines etiam ignorabitur, cum in subiecto cons. quid nobis ante scientiam unde. 1. ret. dicebat

Arist. omnis Ars ordinata sit ex fine præco-
gnito, qui finis seu Scopus artis, non est, nisi res
tractanda, quæ subiectum dicitur. Quare bene
Alexander opora, in primo priorum dicebat. Si
quis operis intentionem idest rem tractandam
ignoraucrit, cæco similis efficitur, qui quo uis-
dat, ignorat. Merito igitur primo subiectum
præcognoscendum, ex quo ea, quæ in arte tra-
ctanda sunt, eliguntur, & ordinantur. Sed hic
ordo facile ex modo procedendi et docendi Aris-
totelis confirmatur. Semper enim ut ordinaris ser-
uator in principio uel in prologo suam intentionem
nem uel subiectum tractandum proponit. Inten-
tionem accipio pro re tractanda. omittens illam
questionem, quæ uulgo fieri solet, an subie-
ctum & intentio differant. Sed ut ab quo in-
cipiam hunc morem apud Aristotelem seruatum.
in primo peribet suam intentionem uel re tracta-
dā ponēs, aut, primo ipse dicere ad finem nomen, et
qd uerbum, postea quid negatio, & affirmatio,
& enunciatio. ecce rem tractandam proponit,
similiter in principio primi priorum dicit pri-
mum oportet dicere circa quid, & de quo. quos
nam circa demonstrationem, & de demonstra-
tione disciplinā. Idem primo physicorum pos-
neris suam intentionem dicit. Manifestum quis
dem, quod quæ sunt circa principia scientiæ,
quæ de natura est, primo determinare tendit.
Similiter primo celi pri. quoniam scientia de
natura ferè plurima uidetur de corporibus esse,
in principio etiam de generatione & corrupti-
one: habet de generatione autem & corrupti-
one naturā generatorum & corruptorum.
Similiter in primo de anima suam intentionem
ponēs dicit quare rationaliter hyssoriam de ani-
ma in primis ponemus, & eodem pacto in ceteris
ris physioisphie & meta. paribus. ut patet in
.12. meta. primo & ut, quæ scribam, hunc Aris-
totelem morem habent. primo uidendum est,
Subiectum

Dubium an ad
subiectum sit
præcognitum
posset quæ
in quod uero
dicitur dicitur
reine.

ut Arist. in
principio præ-
ponit quod
tractanda habet.

Subiecta ut si
biella nota uel
per sensus uel
et a superioribus
sua probata.

Subiectum ut
subiectum tam
ueneriale non
particulari de qua
particulari non
probatur.

non esset. aliquando subiectum capitur, ut ad
accidentia comparatur, sicut uocat Arist. subie-
ctum subiectum accidentis, & Auerroes.
secundo de anima. 8. dicit duplex est subiectum,
formæ, & accidentis. subiectum accidentis est
individuum substantie cōpositum. subiectum for-
mæ est materia prima in potentia, aliquando &
aliter accipitur subiectum pro esse, ut accepit
Arist. s. phy. 1. 7. quando dicebat, omne quod
transmutatur quatuor modis sit, aut de non subie-
iecto in subiectum, idest de non esse, ad esse, uel de
esse ad non esse. Aliquando accipitur pro sin-
gulari, quod ab Arist. uocatur similitudinem in. 7.
meta. & Arist. primo meta. habet quidā pro
prijs ad subiecta idest ad singularia est demons-
tratio. aliter accipitur subiectum, ut respicit
prædicatum, & sic est pars propositionis &
hoc modo dicebat Arist. in primo priorum. cap.
.1. Subiectum est, id de quo aliud prædicatur, et
Auer. primo post. 22. Ultimo modo accipitur
subiectum secundum similitudinem, pro re tractanda
& hoc etiam Auerroes in prologo & hoc modo est
mo sententiarum in prologo & hoc modo est
subiectum in scientia, nam scientia in rei ueritate
non habet subiectum, nisi animā, ut Arist. in ante
prædicamentis cap. 2. et Auer. in libro prædica-
mentorum cap. de qualitate. Et Auer. est sententia
3. de anima. 5. quod uniuersale, quod est ipsum scilicet
le unum, per quod est unum, est intellectus, aliud
per quod est ens uerumque sunt phantasmatæ, ens
go subiectum in scientia est secundum similitudinem
dicem, & est illud, quod cadit sub scientia, quod
est scibile & dicitur subiectum, quia subieci-
tur cognitioni ipsius scientiæ & sic subiectum
dicitur res considerata in scientia. res apud scie-
ri. de qua proprietates & passionis inuestis
gentur ac si ego dicerem, lignum est subie-
ctum fabri lignarii, idest est res considerata,
in qua omnes suas passionis & actiones consi-
deras

Exempla Auer.

aliquando & res

Quomodo acci-
piatur hic sub-

Sciatis subie-
ctum re ipsa in
animā.

Subiectum in
scientia ex simi-
litudine.

Subiectum mal-
eplex.

scilicet. Sic quando querro, quid est subiectum
in scientia, querro, quae est res considerata in hac
scientia, de qua artifex vult inuestigare passio-
nes & proprietates, & hoc modo dicebat Aris-
toteles primo post. 179. ubi dicit scientia est
unius generis subiecti principia partes & pos-
siones considerans, Auerroes exposuit, est unius
rei consideratae. hoc etiam Arist. determinat
uit in 6. meta. 1. ubi Arist. habet quoniam uero
physica scientia est circa quoddam genus entis
idei circa rem consideratam, quando ergo quer-
ro quid est subiectum in lib. post. Quero quae est
res tractata, & considerata, de qua sunt inuesti-
ganda principia & passiones, uerum sciendum
quod hoc subiectum quod dicitur res tractata est
duplex, unum est subiectum à latris materiale
vocatam, ab Auerroes res tractata, aliud dicitur
subiectum formale, quod ab Auerroes dicitur mo-
dus considerandi uel ratio considerandi & hac
est ratio considerandi per quam unus artifex ab
alio distinguitur ac separatur. exemplum in ars
te nauis facta et fabri lignaria subiectum ma-
teriale ideus res considerata est idem commune
utriusque, hoc dicit Auer. primo post. 179. scientia
est unius generis subiecti. i. unius rei considera-
tae sublatione uero, quae ad artem uel ad nauem ordi-
natur, & designatur, dicitur subiectum formale,
uel ratio et modus considerandi et hoc dicit Auer.
2. phy. 18. quando una res multas demonstrationes
artes ingreditur, uerum alio & alio modo ac di-
uersa ratione. Nam de homine medicus & phys-
icus considerant. Sed medicus, ut arte sanabilis,
quietis terminis sic expositis. Quero quae res
tractata in libro posteriorum. Quo facto. Quero
sub qua ratione, & quomodo consideratur in li-
bro post. hoc breuiter pro consuetudine de qua
stionis timbo.
In hac Quaestione hunc ordinem seruabo prius
quod semper perfectus est finis imperfectioris.

Verum

Verum Philoponus p. probat, quod demonstratio
sua subiectum finale principale totius logicae pro-
quaratione intelligenda, est sciendum, quod sub-
iectum finale principale in arte est illud, quod nes-
cessitas omnia in arte considerata, & quaecumque
ibi tractantur, necessario ad ipsum ordinem &
distributionem habent. Secunda propositio est
Arist. 3. ethic. & sexcentis in locis. Prima sub-
stantia salicet D E V S. Benedictus est subies-
tum finale et principale in meta. ut habet Auer-
roes, 12. meta. 1. nam omnia, quae in meta. dicuntur
tur, propter deum dicuntur, similiter primus mo-
tor in libris physicorum ex hoc Philoponus res
tionem ponit, quae probat, demonstrationem esse
subiectum finale in logica, cuius talis est ratio.
Illud est finale & principale artis subiectum ad
quod omnia necessario diriguntur, & omnia ad
ipsum ordinem habent, sed demonstratio omnia,
quae in logica tractantur, necessitat, ergo demon-
stratio est subiectum finale & principale, &
quia minor est probanda. Philoponus unum des-
clarandum accipit scilicet quod syllogismorum
species sunt tres Sophisticus Topicus & Demo-
stratus. Sophisticus est ad deceptionem ad finis
gram non ad usum scientiae cā non usus primo ele-
chorum et est nobis ut auxiliare pharmacum ad
cautandus sophisticas importunitates. Sicuti Me-
dici de ueneris non ad usum tractant. Sic Arist.
nobis deinde syllogismum sophisticum ad fugiens
das sophisticas deceptiones. Topicus syllogis-
mus est ordinatus ad utramque problematis para-
tem uerum uel falsam uincendam primo top. ne
à disputantibus decipiamur. Demonstratus ue-
ro tantum ad scientiam ueram capescendam est
ordinatus eius. n. finis est. facere scire, ut infra
dicit Arist. Demonstratio est syllogismus facis
ens scire, & ideo Arist. 2. meta. 12. dicebat. finis
physico philosophi est solum uerum inquirere demons-
tratiue non topicis nec sophisticis. ergo cum des-

cua

finis philosophi
est inquirere
uerum.

Met. Arist.
Causa rationis
de 7. eth. cap.
14. & 3. meta.
12.

Tres conclusio-
Philoponi.

de demonstratione in
lib. 1. meta. 12.

cum demonstratio necessarii syllogismi, syllogismus propositio, propositiones simplices voces, et necessarii etiam tres syllogismorum species, ergo ipsa omnia necessarii, et per consequens est subiectum finale et principale, ut ars sequens est subiectum finale et principale, ut alius artis, ad quod omnia diriguntur, et propter quod omnia tractantur. Sed ad demonstrationem omnia necessarii diriguntur, ut probamus ergo demonstratio est subiectum principale et finale, que cum in hoc libro tractetur, erit subiectum respectu huius libri ad equatum, res speciei totius logice finale et principale et hac est prima Philoponi conclusio. Est secunda conclusio, quod subiectum in hoc libro est demonstratio ipsa, quod est probandum sed pro rationis intellectione sciendum quod uult Auer, quod unus sit liber priorum et post. saltem uult finis, et etiam rei tractat, quia ambo tractant de demonstratione, ut dicemus. hoc dicit Auer 2. post. 100. unus est tractatus libri priorum et post. et etiam primo priorum cap. 1. tunc arguo sic. Arist. proposuit intentionem in primo priorum, et dixit, esse circa demonstrationem, et quia unus liber priorum et post. proposuit etiam intentionem libri post. immo dico uobis quod ibi Arist. proposuit intentionem tantum libri post. ut grati omnes et Auerroes comuni sententia uolunt, quia postea Arist. parat infra proponit intentionem libri priorum dicendo, deinde determinare, quid propositio, quid terminus, et quid syllogismus et quod hoc sit uerum, uide Auerroem ibi qui dicit quod proposuit subiectum et utilitatem libri post. subiectum esse de demonstratione, utilitatem gratia de demonstratione scientie, tunc formatur ratio, illa est intentio, que proponitur ab auctore, sed esse quod terminus. Arist. proposuit intentionem lib. post. esse de demonstratione. Quare bene Philoponus, quod res tractam est demonstratio, quod hoc sit uerum, sicut in alijs. Tunc sic Titulus a re tractata sumitur.

nam Philo.

Secunda conclusio Philoponi

Liber priorum et post. uult finis et rei tractat.

Prima ratio. Auct. 300. esse quod terminus proponit.

addo secundum rationem, et est textus Arist. qui meo iudicio non patitur glossam, Arist. in primo priorum cap. 5. potens intentionem libri priorum et post. dicit determinatis autem his, scilicet cet propositionibus et terminis, dicendum est de syllogismo, postea de demonstratione, subdit prius enim de syllogismo quam de demonstratione, nam uniuersalior est, quia omnis syllogismus demonstratiuus est syllogismus et non e contra et Auer. in com. dicit oportet prius loqui de syllogismo, deinde post illum de demonstratione, sed post librum priorum, in quo tractauit de syllogismo immediate sequitur liber post. ut uidemus, ergo in hoc libro de demonstratione est intentio. Tertia ratio. Arist. in 2. post. cap. 2. 6. secundum commentaria Auer. com. 100. habet dictum est de syllogismo et de demonstratione quid utriusque sit, ubi Auer. in com. habet cum expedit illud quod iam in cap. libri priorum proposuerat, quod id quod intendimus est demonstratio, gratia demonstrationis discipline, illud iam epilogat, ex quo text. potest formari hec ratio. Illud est subiectum in libro, quod in prologo proponitur, et in fine epilogatur, sed Demonstratio in prologo proponitur, et in fine de ipsa tractasse, dicit ergo ipsa demonstratio est res consideranda, et hec eadem ratio potest etiam ad tertiam Philoponi conclusionem formari. in qua uult demonstrationem in primo et secundo post. subiectum esse, quod per eandem demonstrationem confirmatur, nam. Arist. in fine secundi post. dicit se de demonstratione tractasse, ergo etiam in secundo, quia de demonstratione ait eis dictum fuisse. Adde quartam rationem Simplicius, pro cuius intellectu est sciendum, quod semper titulus libri uel operis a re tractata sumitur, ut patet per omnes fere libros Arist. Nam liber de anima inscribitur. Quia anima est res tractata. Et sic de celo de generatione, et similibus in alijs. Tunc sic Titulus a re tractata sumitur.

subiectum quod in prologo proponitur et in fine epilogatur.

Simplicij ratio in libro sumi a re tractata.

sumitur. Sed post. liber apud omnes de demonst. huius ab etate sua ad hec tempora apud doctissimos philosophos, ut Auer. dicit in principio huius philosophos, nec ipse Auerroes si uiuere a nobis hominum genere resuati curaret, nec prodesto defendendi locus daretur. Nam qui Auerrois Male dicitur, non in coram philosophorum, ut par esset, id agunt, sed domi in querenda multitudine. Sed unde digressus sum, reuertar. Hec dicit Philoponi considerando, uidetur quod Cens Philoponi non sapient Arist. mentem. et quo ad primum. nam si per dicta, subiectum finale principale in arte debet esse nobilius omnibus in arte consideratis, ergo cum definitio sit nobilior omnibus consideratis a logica, ipsa erit finale subiectum non demonstrationis, quod autem definitio sit nobilior omni eo, quod a logico consideratur: probatur ex dictis. etiam suis nam omnes concedunt quod demonstratio est nobilior omni consideratione a logico praeter definitionem, si quidem definitio est nobilior demonstratione, nam secundo post. primo dicebat Arist. quatuor esse quædam equalia numero scilicet. Inter quæ quædam principalibus et perfectius est quæsitum quid, quod est per definitionem, ergo erit perfectius quæsitum, cur res est, quod est per demonstrationem: quare potius des definitio subiectum erit finale, quam demonstratio cum sit ipsa perfectior. Secundo nos possumus uidere quod hic uir male dicat ex uerbis et sensu tenet Arist. nam ex perfectione finis nos possumus arguere ad perfectionem medijs et instrumenti ducentis ad finem: adeo ut quanto finis perfectior, tanto instrumentum uel medium des perfectius, tunc arguo, tunc arguo, sed finis qui acquiritur per definitionem, est perfectior fine, qui acquiritur per demonstrationem, ergo demonstratio est perfectior definitione, de finitio enim finis acquirere scientiam substantie et qualitates rei. 7. meta. com. 33. demonstratio uero accedens ad substantiam, ergo quanto substantia excedit substantiam, tanto des accidentis in perfectione et nobilitate, tanto des finitio

subiectum id quod primo demonstratur.

et sic est demonstratio primo demonstratur, ergo demonstratio est subiectum. et si dices primo demonstratur scire, dico quod licet, demonstratur primo scire, non tamen ut subiectum, sed ut id, quod in gradu debet demonstrationis de finitionem. Nam si Demonstratio est syllogismus faciem scire, oportet prius cognoscere, quid scire, ut desinitio per nota daretur, dicunt isti, sed prius posuit et per se primo demonstratur demonstratio, ergo ipsa est subiectum, et maxime quod in nobis definitio nisi 2. post. praeterea posuit hanc uiam rationem. Illud est totale uel adequatum, subiectum, quod totam artem continet, et non excedit artem, nec exceditur. Sed in primo et secundo post. tractatur de aliqua demonstrationis comitate, ergo ipsa est subiectum. Minorem propositum, quia in primo tractatur de premissarum demonstrationis conclusionem, in secundo de instrumenti medio, demonstrationis, ergo totus liber est de demonstratione, hoc concludit Arist. in fine secundi post. ubi finem primi et secundi ponens, dicit dictum est autem de demonstratione, dicit dictum est autem de demonstratione, mentis ducentis ad finem: adeo ut quanto finis perfectior, tanto instrumentum uel medium des perfectius, tunc arguo, tunc arguo, sed finis qui acquiritur per definitionem, est perfectior fine, qui acquiritur per demonstrationem, ergo demonstratio est perfectior definitione, de finitio enim finis acquirere scientiam substantie et qualitates rei. 7. meta. com. 33. demonstratio uero accedens ad substantiam, ergo quanto substantia excedit substantiam, tanto des accidentis in perfectione et nobilitate, tanto des finitio

Conditio ad equum subiectum.

Cens Philoponi.

Averroes primo uidetur quod modo contradicat Auer. in quantum ducunt ad perfectam conceptionem. Hoc est subiectum secundum libri, ex quibus uer- bus patet contra Philoponem, quod non demonstratio est subiectum in secundo et primo. Sed ducit res diuersae. Nam definitio in secundo, et demonstratio in primo, quae sunt duo instrumenta diuersa. ducentia ad diuersos fines. Sed aliquis dicit. Idem est demonstratio, et definitio, nam Auerroes dicit. Cum explicuerit tractare praemissas in primo, tractat eas, ut sunt definitio- nes, ex quibus uerbum patet, quod eadem sit definitio, et praemissa demonstratio. Ad hoc dicitur, quod aliqua esse eadem, contingit duobus modis, uno modo aliqua sunt eadem subiecto, quod ratione et definitione distinguuntur, altero autem modo aliqua sunt eadem ratione et definitione, haec definitio sumitur ex uerbis Auerrois secundo physici. 20. Sed clarius ex uerbis Aristotelis 8. physicorum. 65. tunc haec definitione sunt idem, dico quod definitio et demonstratio sunt idem subiecto, et hoc modo intelliguntur uerba Auer. sed differunt ratione et modo considerandi. Sunt idem subiecto, nam illi mei termini qui in- grediantur, et constituunt Definitionem, illi met constituunt demonstrationem, si quidem dis- cimus in primo post. 30. quod in primo modo dis- cendi per se, est quando tota definitio praedicatur de subiecto, uerum differunt ratione, et modo considerandi, nam dicitur definitio, ut in- strumētū cōtra diuīsum demonstrationi, faciens scire quod, demonstratio uero faciens scire quale, quae id dicitur demonstratio, ut habet praemissas per se primas etc. modo differt dicere quid, et per se, nam quid sciam rei quidam significat per se uero accidentia quoque significare potest, ergo differunt ratione, differunt et uerba, si quidem faciunt scire duo quae sunt diuersa, ergo ipsa sunt duo instrumenta diuersa, non re, sed ratione. Tercio differunt solo ordine, et partium positio- nis

Respondet ad objectionem

Textus. Primo uidetur quod modo contradicat Auer. et Aristoteli per consequens ponemus optio- nem Auer. secundo ponemus rationes. Auerro. nosse potuit suam opinionem circa hoc quod situm in illis uerbis quando dicit. ET CVM EX- plicuerit tractare praemissas et demonstrare ip- sarum conditiones. tractat eas in quantum sunt definitiones, et ut uniuersalibus in quantum in- quuntur ad perfectam conceptionem. Sed pro his intelligendis uerbis est sciendum illud, quod dicit Auerroes 3. de anima. 22. quod opes ratio, quia intellectus aliquid intelligit, est duo- rum simplex una est, quia intellectus mutum simpliciter in- telligit, et simplices rei conceptus concipit, quae a latinis dicitur simplicium apprehensio, ab Auer- roe formatio uel conceptio. quia ipsas tantum intellectus apprehendit simplices formas sine uer- bo, sine affirmatione, et negatione, et ideo dis- citur simplex rei conceptus, est et alia operatio, quia intellectus intelligit aliquid affirmando, uel negando per discursum, quae operatio a latinis dicitur compositio uel diuisio ab Auer. fides. uel intellectus intelligit aliquid affirmando, quia est discursus quidam uel credulitas, quae est sententia uero, uel falsa. Secundo est praesuppos- tum, quod definitio declarat simplicem rei quiditatem, non dicens esse uel non esse, ut uidetur primo post. 24. et Auer. declarat. 7. meta. 42. demonstratio autem dicit esse uel non esse per affirmationem et negationem. His sic declaratis. Patent uerba. Auer. quae obscurissimam dantur inquit Auer. DICIMVS Ita quae libri intentionem esse sciri demonstrationes et definitiones. Ecce intentio utriusque libri in- fra dant intentionem propriam et uno quoque dicit. ET CVM explicuerit tractare praemissas et dis- monere ipsarum conditiones, ecce subiectum primi libri, dant et ponens subiectum secundum inquit. TRACTAT. Eas in quantum sunt definitiones, et ut uniuersalibus in quantum,

B g ne ut

Responsum. sed etiam aliarum specierum syllogismorum, est. n. forma syllogismi topici, et elementis, cum sit uer- uersalior omnibus. primo priorum cap. 5. ergo mo- le Auer. qui dicit cum tractasset in libro priorum de forma demonstrationis, quia syllogismus est for- ma omnia specierum syllogismorum, et non tantum de- monstratio, ergo tractauit de parte formali ante- rius, qui primo priorum definitur, quod est oratio in qua etc. est instrumentum non faciens ignotum na- turalem ex nobis praemissis naturaliter, et hoc non ob- uenit nisi syllogismo categorico per se. praecisus uero conuenit demonstrationi. et ideo dicebat Auer. 2. post. primo exponens illam particulam, quae si sunt equalia numero scitis, dicit Auer. post demonstrationem alius uero species syllogismi non conuenit per se, per accidens et secundario. sicut. n. quod discursus non ex noto naturaliter ad ignotum natu- ter, sed ex aliquo notum ad aliquo ignotum. Quare dicuntur potius manifestiores, quae probas- res hoc potest ex uerbis Auer. secundo physici. 3. et primo ethicorum. sed tantum forma syllogismi forma demonstrationis est, per se et primo, quia primis paliter et per se, hoc scilicet ex noto ignotum pro- bare in ipsa inuenitur, in alijs uero non in per se et principaliter, et ideo Auer. inepit. log. cap. 3. de notis hanc syllogismicam hanc quod tunc id categoricus habet inferre, et probare natura- liter ignotum, ergo forma et syllogismi figura et ordo principaliter ob demonstrationem sunt constituta, nam et si in alijs est syllogismi spe- ciebus reperitur, non nisi ut demonstrationi des- seruiant, habet enim Auer in fine istius prologi, quod omnes partes logices fuerunt edoctae, ut ser- uiant demonstrationi. syllogismus enim topicus ante demonstrationem de se, ad discernendum uerum, post demonstrationem ad confirmandum uerum demonstratum, similiter dicitur ab Ari. syllo- gismus sophisticus ne offendat demonstrationem,

Terminus

Textus. dicitur Philoponem in prologo suo primi post. 32. cui medici habent scientiam de ueneris, ne hos mures offendatur. ergo forma syllogismi, quae est ex noto naturaliter ignotum probare in mo- do et figura, non inuenitur nisi in demonstra- tione per se, quae ex noto habet probare natura- liter ignotum, in alijs uero instrumentis non re- peritur, nisi ut ordinantur ad demonstrationem, et quoniam secundo de anima. 42. a fine una quodam denominari iustum est. 20. sumus dicere syllogismum formam demonstrationis, et non aliorum syllogismorum. quoniam demonstratio est finis syllogismi, forma enim et debitas orda- tus ob demonstrationem, inquam ob formam, et ideo Aristoteli. primo priorum cap. primo dicit uel- le determinare de demonstratione, sed primo de syllogismo. ob demonstrationem, quia est uer- uersalior, ergo primo et praecipue syllogismus est ordinatus ob demonstrationem. et licet syl- legimus sit forma syllogismi topici et sophistici, non tamen syllogismus est inuenitur propter syllo- gismi topici, nam finis syllogismi topici est ueritas in primo post. 85. et topicus syllogismus est ordinatus ut sciatur uincere respondentem, nec syllogismus est ordinatus propter syllogismi sophistici, quoniam quidam syllogismus sophisticus peccat in figura et dicitur paradoxus, ecce non est ordinatus syl- logismus, primo et per se, nisi ob demonstrationem. aliorum autem est secundario, et per accidens, ex quibus uer- bis praesoluitur. syllogismus dicitur forma demonstra- tionis ob duas causas. primo quia principaliter per se et maxime demonstrationi deservit, secundo quia ipsa inuenitur primo et per se, ut in finali modo a fine res denominatur, et hoc quo ad secundum phi- loponem dicitur sufficienter. Erat aliud et tertium dicitur Philoponem. Quod Demonstratio tota est subiectum primi et secundi libri posteriorum, circa quod dicitur, seruabimus talem ordinem,

Terminus

Vita & fortius. Arist. in secundo investigat, an differentia sit demonstratio. si per te Arist. de distinctione, ut de medio ibi tractat, investigat, ut in medio sit demonstratio, quod est falsum, cum ex ipso sit demonstratio, & non est demonstratio ipsius medi, sed est illius quod queritur, quod est passio naturaliter ignota. Tercio Aristoteles in secundo cap. dicit velle investigare, an idem possit sciri demonstratione & definitione, dat causam, quia sunt instrumenta diversa, & unum facit scire quid, reliquum quale, quod sunt diversa quae sunt: modo medius terminus in demonstratione facit scire idem, quod demonstratio, nam terminatur ad idem quae sunt: male ergo diceret Arist. quod faciunt scire diversitas quae sunt definitione & demonstratione, si per definitionem intelligeret medium quoniam idem facit scire medium, quod demonstratio, cum sit tota demonstratio in virtute ergo de definitione, ut de instrumento, contradiitio & demonstratione in secundo pertractat, non ut est medium in demonstratione, nam de medio pertractavit in primo & cap. 16. usq. ad cap. 27. & pro hoc vide Arist. in 1. post. cap. 18. in principio cap. ubi inq. MANIFESTUM quod per medium necessarium, oportet habere demonstrationem, similiter in cap. 27. sine cap. habet Arist. SI Vniu. uersale non sit medium, non erit, ubi clare notat, est. Arist. de medio loqui, cum ipse inuestiget conditiones, patet ergo quae sit uera Arist. mens, & quomodo Philoponius in hoc ipsum non inspicit. Ideo omisit istorum opinionibus dicamus ea, quae Arist. mentem sapiunt circa hoc quae sunt: quae omnia declarat Aver. in hoc capite de intentione, sed antequam, hoc demonstrarem. oportet aliqua praesupponere. scilicet mens Aver. qui praecipit demonstratorem semper debere aliqua praesupponere, primum praesupponendum est, quod subiectum est simplex, quodam est subiectum

iectum portale speciem subiecti, & quia Aver. rectum: est quod cognovimus quod inter pares subiecti sine sententia praereceptionis Arist. res subiecti est perfectior & est prima intentio, quae ab Alexandro dicitur Scopus cum sit perfectior, hanc distinctionem significavit in primo physico text. 2. ubi proponit subiectum uniuersale totius philosophiae, dicit esse res naturales, quae habent principia causas & elementa, in fine illius textus proponit subiectum secundum partem in libris phys. dicens quare circa principia, quae de natura sunt, primo determinare terminum, quae sunt subiectum portale in libro phys. dicitur, ut Aver. declarat secundo physico, & quando dicit natura et principia naturalia sunt subiectum huius libri non dicit huius scientiae, quod non erat subiectum totale sed portale, eodem patet, graui exempli, si dicerem subiectum in tota logica uniuersale uel in potentia sit syllogistica subiectum uniuersale uel in potentia sit syllogistica, non licet in tota logica non tractetur de syllogismo, nam de aliquo semper tractatur, quod in uirtute et potentia est subiectum: sed subiectum portale, quod actum consideratur in partibus logicis, erit enumeratum in lib. peribetmetis, Et praenotasse demonstrationem in lib. post. ut uidetur huius hoc ergo est subiectum totale et portale, Tercio modo est subiectum principale & finis, & est illa res quae inter partes subiecti uel reum consideratur est perfectior & principia. dicitur secundo subiectum finale tum quia perfectior modo finis est perfectior his, quae sunt ad finem, tum etiam quia 9. meta. 15. finis est prius in intentione, & aliter in executione, sic etiam subiectum finale licet per se inueniatur, per se uero ultimo cognoscitur, ut colligitur ex uerbis Aver. 12. meta. 1. hoc modo etiam in 2. physico dicit Aver. prima intentio est cognoscere primum motorem, & ultimo cognoscitur, dat causam, quod omnia cognita ante ipsum fuerunt cognita ob ipsam. hinc patet quod regula cognoscendi hoc subiectum

Arist. praecipit

12m.

Sim simplex.

iectum

quod quid est, & est dictum ab Auer. hoc in instru-
mentum formatio, secundum est instrumentum,
quo scimus propria rei accedens. quod uocatur
essentia ab Auer. ex quibus sic declaratis pos-
set quatuorplex est instrumentum sciendi, et quae
re duplex. h. sic scilicet, primo conclusiones de
prima cond. mente Auer. circa hoc quae sunt. Prima con-
clusio subiectum totale adequatum unum in lib.
priorum & posteriorum est demonstratio tota,
accipiendo demonstrationem in communem ad tres
is species demonstrationis, quia simpliciter, &
partiale in primo posteriorum sunt praemissae de
monstratione communes omnibus speciebus demon-
strationis. accipiendo subiectum pro re considera-
ta, uel ut autem latini pro materiali, pro ratione
formali considerant, ut ducunt ad perfectam as-
sertionem. Tertia conclusio subiectum partia-
le in secundo posteriorum, est definitio pro re con-
siderata, pro ratione formali ut ducit ad perfectam
conceptionem. Quarta conclusio subiectum tota-
le uel adequatum in primo & secundo pos-
teriorum est instrumentum sciendi commune definitioni et
demonstrationi. communitate analogia. Ultima
conclusio finale & principale subiectum non so-
lum istius libri sed totius artis logices est definitio
quia, ut instrumentum contra distinctum demonstrationi:
quantum ad primam conclusionem, quod subiectum totale i
libro priorum & posteriorum sit demonstratio,
est sciendum, quod mos Arist. & cuiusque
auctoris est quod i una narratione uel in uno li-
bro semper i principio proponitur una intentio i
Proemio, & eadem epilogatur in eplogo,
HINC patebit an liber priorum & posteriorum
sit unus liber. In libro priorum & posteriorum
Arist. unam tantum proponit intentionem. & in
utroque eandem met epilogat. quare de necessariis
tate unus erit liber dicit enim Arist. in proemio
primi priorum proponens intentionem, & utilis
qui

qui una inscribitur nomine. & hoc etiam modo
uocat Auer. tractatus in hoc prologo, illis uerbis
quando querit, unde est quod Aristoteles non se-
cit duos tractatus de definitione, sed de demon-
stratione, sed clarius Auerroes secundo post. in
com. 100. habet haec uerba. Consideratio de
syllogismo est pars considerationis de demonstra-
tione & ambo considerant unam considerationem. i.
Eae clare una consideratio totalis ex libro prior
rum & post. ergo unus liber & subiectus i Es-
sentia explicata est intentio quam proposuerat i in-
troductorum librorum scilicet in primo prior. i. Et
ideo appellauit ambos uno nomine i Quare clas-
se patet quod unus est liber priorum & post
eriorum. Secunda ratio Auerrois quod unus
sit liber sumitur, ratione unitatis uel tractatus
si enim res tractata & subiectum est unum, ergo
unus liber, nam dicit Arist. in primo poste-
riorum com. 179. scilicet est unus generalis
subiecti principia & praemissae considerans, sed
in libro priorum & posteriorum considerat pra-
edicam per se uel rei subiecti demonstrationem
ergo ab uno subiecto unus erit liber. haec ratio
formatur ex illis uerbis Auer. quando dicit i Dis-
tinctio est definitio usque ad illa uerba i Et
haec ob eam uerumque inscripserat eodem nomine
in illis uerbis colligitur haec ratio Auer pro in-
tellectu rationis Auer. est sciendum, quod pra-
edicam componens demonstrationem sunt dupli-
cia. unum est praedicatum, quod gerit uel formae
et est reiectio, quod syllogismus appellamus, aliud
est praedicatum, quod gerit uel materiae, et ist pra-
missae demonstrationis. istud est declaratum Auer:
sciendum post. com. 100. ubi inquit cum notificamus
in libro priorum de forma demonstrationis, scio
liber de syllogismo. iam explicitum est in libro post.
reliquae pars considerationis de materia demon-
strationis, quae sunt praemissae ipse. patet ergo

Verba Auer.
et post.

Secunda ratio
Auer.

Prima ratio
Auer.

Ultima con-
clusio.

Impugnatio in
nervum.

Saluatio ob-
iuncta.

C
scilicet

ut declarat in com. 4. 17. & 18. quia in eorum de-
finitione eadem alia natura diversitas, & hoc modo
Auer. etiam in eodem. 7. com. 4. 0. dicebat quod
anima cum sit ens in alio existens, habet imper-
fectam definitionem, sic etiam ibi Auer. accidit,
propterea definitur per subiectum, quia existit in ipso
subiecto, ergo subiectum habet rationem differentie.
Hanc consequentiam non traheret a bonum pari
ut iam dicam, nec est adpropositum alia autoritas
istorum, quam adducunt. 7. meta. 15. & 33.
quod partes definitionis se habent alio modo
in accidentibus, quam in substantia, ergo mater
ria & subiectum habet locum differentie, nega-
tur, sed vide Auer. in 7. meta. 14. ubi declarat
hoc, dicens quod partes substantie dicuntur et ingre-
diuntur definitionem substantie simpliciter, partes
in definitione accidentium ingreditur secundum
quid, quia sunt nature diversae. hoc etiam cons-
firmavit Auer. in epil. meta. in tractatu secun-
do folio 34. quod in definitione, quorundam pre-
dicamentorum, qualitas, quantitas, quando, et
relatio, non apparet manifeste in eorum defini-
tionibus substantia quia non possint esse sine subs-
stantia, ergo ex his verbis, patet quod habent im-
perfectam definitionem propriam actum, & propriam pos-
sibilitatem, sed quia hoc esset opus potius metaphy-
sicis quam logicis. Ideo volo amplius insistere con-
tra hoc, oportet quidem multas implere pagis
nas, si omnes auctoritates, et rationes contra istos
in medium afferre vellem. tantum hoc volui asser-
re rationes & auctoritates, ut omnibus clarum
sit, quomodo ipsi, contradiendi studio in maximis
errorem lapsi sunt, Ideo misso ipsorum opinio-
nem quam reputo veritatem, quam defendere
entur. dico quod, ideo syllogismus dicitur forma
demonstrationis, quia est universalis quoddam, et
quia est forma est universalis, primo celi. 92.
ideo syllogismus dicitur forma. Secundo dico,
quod syllogismus dicitur forma demonstrationis

7. dicitur ubi habet causam pluralitatis vel nus-
dis, sed est forma in materia. nam si non esset in
materia, non esset causa distinctionis unius ab alio,
convenirent in multitudine numerale est forma.
Ergo causa unitatis est forma, pluralitatis mate-
ria, & ideo in illis que carent materia, non inven-
itur, multitudine individuatorum ut p. 3. de anima. 5.
sed omnes species syllogismorum conveniunt in
forma & figura, ergo propter hoc dicitur syllo-
gismus forma, sed quia sunt diversi et multi syllo-
gismi ratione diversarum et multarum premis-
sionum, ideo premisse dicuntur materiae, quia ras
tione premissarum sequitur multiplicatio syllo-
gismorum, non ratione forme, & hoc modo di-
cit Auer. primo post. 55. & in epil. de demon-
stratione quod sunt tres species demonstrationis
nue, quae sunt tres species premissarum, que
inter se differunt. eodem pacto hic, premisse di-
cuntur materiae demonstrationis, quia ratione pre-
missarum demonstratio est species syllogismi multi-
plicata, & alia ab aliis speciebus, & hoc videtur
per uera mens Aristotelem. & Auer. ut patet ex lo-
co adductis. Sed hic insurgit dubitatio, & ad
parum, si causa quare demonstratio est diversa et
distincta a syllogismo topico. est premissa eius.
quae est materia. ergo causa distinctionis est dis-
versitas est materia. contra Aristotelem. 9. meta. 20.
actus est, qui distinguit & se perat. & contra
Auer. primo de anima. 5. membra a certis non dis-
ferunt a membris leonibus, nisi quia anima differt
ab anima, ergo causa distinctionis est forma, pos-
sibilis ergo haec species syllogismorum differt et
esset diversae ratione forme, quia ratione mate-
riae, sed respondeo quod quia haec locus sit distinctus
dus in secundo de anima. membra ut de seuit nostro
proposito, dico quod causa multiplicationis &
diversitatis aliquorum est materia, causa unitatis
autem est forma, sed principium distinctionis & de-
monstrationis est forma in materia, et sic non for-
ma absolute, ut forma, quia sic est causa unitatis

Dubitatio
tra potest.

Definitio pri-
ma opinionis.
quod syllogismus
est forma demon-
strationis.

solutio

Terria ratio
est, quia partes des-
monstrationis sunt subiecta partialia in his duobus
particularibus libris. ergo tota demonstratio in tota
libro, antecedens est notis, nam syllogismus, qui est
pars formalis in demonstratione, tractatur in lib.
priorum

primum primo et per se, premissis demonstratis, quia hoc in libro priorum, et per totum processum suum primi possi. non apparet nisi inuestigatio conditionum premissarum demonstrationis, et non totius demonstrationis, quia non quo ad partem formalem, et hoc est illud quod dicit Aver. in his verbis quando dicitur: Demonstratio quidem dicitur, quod ad res, que procedunt uice materie ipsarum. Ecce non quo ad rem, que procedit uice forme, quia de illa in lib. priorum, ergo tantum premissis demonstratiue sunt res tractatæ, quia de illis solum inuestigat proprietates et attributa, et hoc declarat Aver. in illis verbis quando dicitur: Tractat enim ille has premissas scilicet demonstratiue secundum numerum suum specierum et attributorum id est proprietas, que dicuntur attributa, quia tantum illi conueniunt, ecce clare uentio Arist. est tractata attributa, et proprietates premissarum demonstratiue, quibus positis, sponte premissis demonstratiue, et illis remansis remaneat, quod non sunt premissis demonstratiue, ex omnibus bis formatur ratio dicta, illud est subiectum prius uel res tractata, de qua proprietates inuestigantur, sed premissarum ueritatem proprietates inuestigantur, ut dictum est, ergo premissis solum sunt subiectum in hoc libro. Sed quia Aver. in his uerbis dicit unum, quod Arist. tractat demonstrationes, quo ad res, que procedunt uice materie et quæ ut summatim dicam sunt premissis ueræ et uidetur ex his uerbis, quod proprietas illas esse ueritas, ex ipso dicto emergit occasio dubitandi, nam non solum Arist. inuestigat premissas esse ueritas, sed inuestigat etiam premissas debere esse de omni, per se, primas causas ueritatis et necessarias. Immo primo et per se et principaliter Arist. in hoc lib. uult inuestigare, premissas esse necessarias que necessitas est conclusio, que gerit uicem conceptionis, dicitur

secunda conclusio erat subiectum in libro possi.

primo esse premissas demonstratiue, que se habent, ut materia in demonstratione, et quod hoc sit uerum, Aver. nosse ponit hanc conclusionem in hoc prologo, quando dicitur: Demonstratiue res quidem tractat, quo ad res, que procedunt uice materie ipsarum, que ut summatim dicam sunt premissis ueræ et in hac parte Aver. nosse ponit subiectum materiale; uel rem consideratam in libro possi. ponit et subiectum formale id est rationem consideranda in illis uerbis infra quibus dicitur: Tractat enim ille has premissas secundum numerum suum specierum et attributorum, quibus positis de illis, possunt ducere bonum ad ueritatem, et non considerat eas, pro ut sunt una pars eni. Sed scrutatur in quantum conducat hominem ad perfectam asseritionem, per seclamq. conceptionem. In his uerbis Aver. ponit subiectum formale, uel modum considerationis demonstrationis, sed prius declarat uerba Aver. quantum ad subiectum materiale, dicit Aver. quod res tractata in hoc primo lib. sunt premissis demonstratiue, et hoc probo tali ratione. Illud est subiectum, da quo inuestigantur partes possessiones et proprietates priusmo possi. 179. sed de premissis demonstratiue Arist. inuestigat proprietates et conditiones, et non de tota demonstratione. ergo premissis demonstratiue, tantum sunt subiectum, et res considerata in primo lib. possi. maior est Arist. minor potest, non enim Arist. inuestigat partem formalem demonstrationis scilicet syllogismum,

Y. A. A.

quia hoc in libro priorum, et per totum processum suum primi possi. non apparet nisi inuestigatio conditionum premissarum demonstrationis, et non totius demonstrationis, quia non quo ad partem formalem, et hoc est illud quod dicit Aver. in his verbis quando dicitur: Demonstratio quidem dicitur, quod ad res, que procedunt uice materie ipsarum. Ecce non quo ad rem, que procedit uice forme, quia de illa in lib. priorum, ergo tantum premissis demonstratiue sunt res tractatæ, quia de illis solum inuestigat proprietates et attributa, et hoc declarat Aver. in illis verbis quando dicitur: Tractat enim ille has premissas scilicet demonstratiue secundum numerum suum specierum et attributorum id est proprietas, que dicuntur attributa, quia tantum illi conueniunt, ecce clare uentio Arist. est tractata attributa, et proprietates premissarum demonstratiue, quibus positis, sponte premissis demonstratiue, et illis remansis remaneat, quod non sunt premissis demonstratiue, ex omnibus bis formatur ratio dicta, illud est subiectum prius uel res tractata, de qua proprietates inuestigantur, sed premissarum ueritatem proprietates inuestigantur, ut dictum est, ergo premissis solum sunt subiectum in hoc libro. Sed quia Aver. in his uerbis dicit unum, quod Arist. tractat demonstrationes, quo ad res, que procedunt uice materie et quæ ut summatim dicam sunt premissis ueræ et uidetur ex his uerbis, quod proprietas illas esse ueritas, ex ipso dicto emergit occasio dubitandi, nam non solum Arist. inuestigat premissas esse ueritas, sed inuestigat etiam premissas debere esse de omni, per se, primas causas ueritatis et necessarias. Immo primo et per se et principaliter Arist. in hoc lib. uult inuestigare, premissas esse necessarias que necessitas est conclusio, que gerit uicem conceptionis, dicitur

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

primo uale.

Aver. primo possi. 2. 3. 6. est nobilissima, et inter alios princeps, quous in 4. quæsto de conditionibus premissarum demonstrationis, dicitur esse per ueritatem præcipuam conditionem, sed de hoc in cō. 29. primo nunc se cundo, cum ergo inuestiget Arist. multas premissarum conditiones et non ualiores, quam illas esse ueritas, unde et quod Aver. dicit, medium de hac conditione. s. de ueritate, ad hanc dubitandi occasionem potest esse duplex res sponsio, sed pro solutione prima intelligenda, est sciendum quod uerum apud Arist. dicitur in 4. meta. 2. 7. est illud, quod est extra animam, scilicet secundum quod concipitur in anima, falsum autem e converso, hoc idem Aver. declarat. 9. meta. 17. inquit enim. quod anima non habet proprium de se, sed aliquid, quod non est extra animam, ergo uerum tunc aliquid dicitur, cum aliquid concipitur ab anima conforme rei extra animam, bonæ conclusionem posuit Aver. secundo possi. com. 33. ex his omnibus patet, cum uerum sit illa, que tractatur ens extra animam, cum extra extra animam naturam sit in anima, ergo sunt per se necessaria, et propria, quoniam natura ab horret ea, que sunt per accidens, cum semper intendat id, quod melius est secundum celi. 34. quare si entia sunt ueræ, ergo necessaria et per se et propria, ex his declarat dictum Aver. uult declarare premissarum conditiones, que ut summatim dicam, sunt premissas esse ueritas, dicit hanc conditionem tantum, quia intelligendo premissas esse ueritas, possunt intelligere omnes alias conditiones ueritatis, si sunt ueræ, sunt naturales, sunt per se et necessaria, non falsum non potest esse necessarium, uerum autem est impossibile, quum sit necessarium, enim ex parte, et ideo Aver. dicit, que, ut summatim dicam, sunt premissas ueræ, ac si diceret omnes simul complectendo. dicendo esse ueritas, et quod hoc sit consonans dictis Arist. unde in primo possi. cap. 5. ubi datur differentiam,

Dubitatio

vide prima de

spat. de struct.

de struct. in so

de 22.

ex his patet

cōtra latus

hæc propositio

non est

serius et

serius non

existente uide

id est post pre

dicta cap. de 2

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

primo.

inter propositionem dialecticam, et demonstratiue, dicit per ueritatem, dicit dialectica quidem, que similiter est accipiens utrumque demonstratiue, que alteram tantum quoniam uera est, et in mea proposito demonstratiue habet alias conditioes, que sunt enumeratæ ab Arist. uerum dicitur de ueritate quoniam illa includit omnes alias, ut uidetur et est principum aliarum proprietatum et conditionum, si quidem omnes ab illa originem trahunt, sed quia aliquis hoc posset insistere, unde est quod Aver. non dicit Arist. uelle de declaratione premissas esse necessarias, sicut dicit et ueritas, et necesse sit conditio omnium nobilissimas, et ipsa posita omnes alie ponantur, sed non e contra, ut Arist. uidetur declarare in primo possi. cap. 11. ideo ad hoc respondendo, do etiam secundum solutionem ad principale quæsitum, pro ipse intellectus cuius solutionis, est sciendum, quod Arist. intendit in hoc lib. inuestigare conditiones premissarum communes ad tres species demonstratiue, quibus primo et præcipue de premissis demonstrationis simpliciter, sed ueritatis de conditionibus communium premissarum intendit loqui, et hoc iam notum est quoniam, à primo cap. usque ad 30. de demonstrationibus ab ipso conditioibus loquitur in cap. 30. loquitur de conditionibus premissarum demonstrationis quia, et propter quod, hinc sic sententibus, dico quod Aver. potius nominauit ueritatem premissarum, quæ necessitate, si quidem ueritas est conditio omnibus demonstratiue premissis competens, dicebat Aver. hoc com. 2. uolens declarare uerba uerum quod in suo textu erat. s. quod demonstratio est syllogismus uerax dicit in ca. et hoc est differentia, quia dicitur syllogismus demonstratiue, que uis erium specierum demonstrationis fuerit à syllogismo dialectico, ubi per hæc uerba habemus, quod esse premissas ueritas omnibus competit de demonstrationibus premissis, alie uero non omnibus

quia

quod aliquid dicitur habere ex parte suae mediocritatis, si autem illud verbum, materiam, est mediocritatis utriusque etiam potest stare. ut declarabitur, pro intellectu, primo est sciendum, quod conditiones premissarum dicuntur ultimae differentiae inferiori duplici de re dicuntur, prima, quae sicut ultima differentia, adiacentia rei, rem constituit in eis. sic collationibus his declarandis infra ab Ari. existens, et illis, remotionibus premissis demonstrandis, et illis, remotionibus, ab esse premissarum demonstrandis, hoc non Ari. probat esse predicatum aliquid necessarium, et essentia de subiecto, primo postea. cap. ii. secunda ratione. dicuntur ultimae differentiae, quia per illas conditiones differunt praespecies demonstrationis inter se et distinguuntur, et etiam ab alijs syllogismorum species, ut declarabitur deo adiuvante, primo postea. et modo differentia est illa, per quam una res ab alia distinguitur, sic dicit Aver. ultima differentia, quibus dividuntur et distinguuntur, quia differentia est a differentia rei, species demonstrationis ex parte suae materiam, primo ex pondere rebus hunc ex parte suae materiam, est sciendum ut Aver. declarat primo postea. et in epistola de demonstratione, quod differentia, species demonstrationis, quae sumuntur ex parte materiam, et hoc de declarat Aver locis nuper allegatis, quae sunt sumuntur ex parte formae, differentiae, quae sumuntur ex parte materiam sunt illae, quae sumuntur ex parte premissarum, siquidem premissae habent rationem materiam, ut dictum fuit. et ex hac differentia premissarum et materiam, sumuntur triplex species demonstrationis, nam si premissae sunt prior, et notior, naturae nobis, necessariae et alias habent conditiones requisitas, et una differentia premissarum demonstrationis simpliciter ex quibus est constructa, talis des mon stratio, quando vero premissae sunt nota naturae, non nobis, quia est prior quo ad naturam, non procedit a causa nota naturae, non nobis: consideratur alia differentia premissarum, quae con-

tus

D

quod esse premissas causas, propter quas res est, et nota nobis et nota est i mediocritas et necessarias talis copulatio hae conditiones demonstrationis ab sola re et simpliciter, ideo Aver. nosse ut universas hanc conditionem omnibus competentem committeretur, dicit illas esse veras, et non alias conditiones, et hoc secunda responsio videtur manifeste ad aures Aver. sed ad huc circa hoc dictum quod ad aures Aver. aliquis quereret, nonne Ari. in isto libro investigat conditiones conclusionum demonstrationis, dicens quare Aver. prohibet suam intentionem, dicendo esse de premissis tantum, cum Ari. inuestiget etiam conditiones conclusionum, ut patet primo postea. cap. ii. et 17. ubi habet, quod id, quod scatur, id est conclusio debet ex necessitate esse, ad hoc respondet Aver. primo postea. et 14. quod Ari. investigando conditiones premissarum, et aliam conditionem conclusionum. sic dico quod Aver. hic dicendo de conditionibus premissarum et intentionem, non dicit non esse de conditionibus conclusionum, si quidem ex conditionibus premissarum inferatur et sunt nota conditiones conclusionum a priori et propter quod, patet ergo intelligentia textus Aver. circa subiectum materiam istius libri potest ultra addi pro hac opinione Secunda ratio, quae sumitur ex auctoritate Aver. secundo postea. primo, ubi conueniens se quodum librum cum, primo habet cum confides reuit in primo demonstrationem quia sit id est de functionem et quod sunt eorum species et ex quibus singulae earum species consistunt et quarum dispositionum et conditionum sunt, ergo demonstrationis est subiectum et res considerant, de qua Ari. inuestigat propriam et attributa, utrum non quo ad partem formalem quia de illa in libro priorum, sed tantum quo ad partem materiam, et ideo Ari. in. cap. inuestigat tantum conditiones premissarum demonstrationis scilicet et quod debeat esse vera, prima, immediate, et

quod

Differentia ex parte
formae.

subiectum
formale

tertia

Solutio

Secunda

Duodeno

tus erit una species demonstrationis que dicitur quia, & hoc a fine, quoniam tantum, quid est abs solui, dicitur quia etiam. ratione medi, quoniam medium est esse rei, scilicet effectus, si autem medium erit causa nobis ignota, quia remota a sensibus. nature autem prior et notior. erit una differentia demonstrationis, que dicitur propter quod. ratione finis, quia absoluta que finem propter ter quid. & ratione medi, quoniam medium est causa. que est propter quid rei, cum vero medium sit causa prior & notior nature, quia causa notior nobis quia sensata, erit alia species demonstrationis diversa ratione medi, que dicitur demonstrationis simpliciter ab solui, & si est & propter quid est, ad que omnia que sunt reducuntur. dicitur etiam demonstratio simpliciter ratione medi, quia medium omni modo est notum & nobis & nature. & sic sunt differentie simpliciter ex parte medi, potest in hoc etiam esse alia differentia non discendo ab Auer quod demonstratio variatur tribus modis, dicitur igitur primo post. 95. ratione medi, nam si medium est causa, que est necessaria causa, et non e contra, erit demonstratio causae & propter quid tantum, non oportet, ut ea & causam conuertantur, esset enim demonstratio simpliciter, cum i demonstratione causae ingredietur medius terminus ea efficiens vel finis, que non conuertantur cum causis 12. met. 2. & 2. post. 77. quoniam dicit Auer. quod ea finis semper est, & conuertitur cum causis, hoc est ut finis sumit rationem forme, vel quod proprio forma est ignota. utitur sine pro ipsa, ut Auer. declarat primo post. 35. & ideo in demonstratione propter quod non semper procedimus ex conuertibilibus & ex parte causae et ex parte causati, sed hoc est in demonstratione ab solui. & demonstratio vero propter quid. causae inferat necessarium causam. & non e contra dicit Auer.

Comeditio
maxima i dicit
Eli-Auer.

com. 95. & primo sed in hoc nolo silentio pertransire. & eam contradictionem meo iudicio maximam, quomodo demonstratio. propter quid procedit a causa, que inferit necessarium causam et non e contra, cum Auer. dicit contrarium. 2. post. 59. dicit hoc uerba & PRVS enim & posterius sunt. & quando ponitur posterius, quod est causatum esse oportet quod sit prius, quod est ipsa causa, & non conuertitur. & quando ponitur causa esse, non sequitur esse causatum. ecce pro cessus a causa ad causatum est demonstratio propter quid, & tamen non ualet a causa ad inferendum necessarium causatum. quia causa potest esse & eadem non docet dicit Auer. 2. post. 67. dicitur ex causis efficientibus non inferatur necessarium causatum esse, modo causae efficientes subintendunt demonstrationem propter quid, primo post. 35. et si aliquando demonstrationem simpliciter, hoc est, ut est comexa rei. & proxima & hoc uero accidit. sed causa efficiens ut efficiens non conuertitur cum effecta. 12. met. 16. & 2. post. 18. causa uero formalis conuertitur cum effecta, & propter quid illa de necessitate ponitur effectus, & hoc causam tantum est medium in demonstratione finis placet, ut declarat Auer. 2. post. 16. & 95. & declarat abinus primo post. 21. & 8. cum medium in demonstratione potissima sit illa causa, propter quam res est, & simul eum re, & hoc ea est illa, que accipitur medius terminus in demonstratione simpliciter dicit Auer. 2. post. 18. sed ea propter quam res est, & que simul, est cum re & causato est causa formalis. 2. de anima. 7. & 8. & 12. met. 16. quare tantum causa formalis erit medium in demonstratione potissima, & hoc conuertitur cu suo cato, & e contra ut Auer. dicit primo post. 95. sed ea efficiens, que ingreditur demonstrationem propter quid secundum post. 18. & primo post. 35. non inferit necessarium causam, ut probauimus, nec potest quis dicere, quod loquitur de demonstratione propter quid, que est

est per causam formalem, nam demonstratio, que habet medium causam formalem, non dicitur propter quid, sed simpliciter, que procedit per causam propter quam res est, ut Auer. declarat primo post. 2. & 10. & 11. com. quare uidetur hoc inuicem contradicere, & ut magis augere difficultatem, pono iocam rationem, nam certum est, quod non possumus procedere a causa ad inferendum propter quid effectus, nisi causa prius sit fuerit per effectum notificam nobis, ut declarat Auer. 2. physicorum. 53. primo post. 95. & in cap. de demonstratione, & secundo posteriorum 46. & etiam primo physicorum com. 2. pulcherrime declarat Auerro. ex his arguo, si causa non potest esse nota nisi ex effecta, ergo effectus est necessario inferri causam, proba consequens autem, primo quia signum demonstrationis conuertitur cu illis quorum sunt signa, ergo hoc signum si conuertitur cum causa necessario inferunt causam, hoc conformatur auditorio Aristote. primo post. cap. 3. ubi habet quod uno modo sit demonstratio, sed non per causam, sed per conuertentium notum. ecce demonstratio quia, est ab effecta qui inferit necessario causam, & non e contra ut dicit Auer. secundo post. 11. & 67. & Aristote. in cap. 25. secundo h3 causa. n. prior est eo cuius causa. i. non conuertitur cum suo effecta, quare ex his potius causam inferre causam necessario quam e contra, hoc sunt com. ad 1. dicit, quas uolui breuiter retigisse, ut rei difficultas appareat, que mihi semper dubia fuit, illam autem soluendam dero in quo in com. 96. primi post. in quo Auerro. hanc contradictionem habet in suis difficultatibus uerbis, interim uero satis sit monstrasse locum. Sed unde dyssessi reuertor. Differentie ex parte medi, quibus uariatur species demonstrationis sunt tres, uel n. medium est causa, uel effectus, si effectus, erit demonstratio quia, ut patet primo physicorum secundum uel si rectius loqui uoluerimus, si medium est subiectum formale a latius dicta, quod dicitur Auer.

Auer. supra clarioribus uerbis significauit quando dicitur ET. Non considerat ens pro ut sunt una pars entium. sed seruatur in quantum conducat hominem ad perfectam assertionem perfectamque conceptionem. Et sic sunt Auer. uerba in quibus declarat rationem formalem considerandi. praemissas et dicit esse ut ducunt ad perfectam scientiam. et non ut sunt unum certum genus entis ut alioquin dicitur. Sed pro intellectu boni uerborum est sciendum, quod entia quaecumque sunt considerata possunt considerari tribus modis, uel enim considerantur ut entia sunt absolute, uel sic de his consideratio admetaphysici ut declarat Arist. 4. meta. 2. nam relique scientie obsequuntur partem entis in consideratione, uel id est considerantur entia ut sunt entia primo intellecta que dicuntur primo intellecta, quando capiuntur et cognoscuntur ab intellectu ut sunt, non per aliquod praedicatum subiectum ab intellectu, sed intelliguntur ut simplicia sunt ut simplices formae. Secundo modo possunt considerari ut secundum intellectum. in quantum illis simplicibus formis conueniunt quaedam praedicata ab intellectu facta et formalia per quae praedicata dicuntur secundum intellectum. exemplum est, cum enim intellectus concipit uel intelligit aliquod sine materia sed simplicem eius formam quae dicitur uniuersalis absolute ipsam intelligendo formatur intellectus illi uniuersali et illud uniuersale dicitur prima intellectus. ut intelligendo tantum simplicem hominis formam, quando uero intellectus, huius formae simpliciter sic intelligit ad materiam quoddam conditiones per discursum, uidemus ipsam esse in pluribus numero differentibus et dicitur ipsam esse speciem. et hoc modo intelligit ipsam ut praedicatur de pluribus numero. hoc genus entis dicitur secundum intellectum, quoniam esse eorum fuit per intellectum inuenitum, et hoc modo dicebat

et sunt

Auer. 5. meta. 30. forma secundum quod est genus aut differentia differt a formis secundum quod sunt formae, illas enim esse genus aut differentia est accidens quod accidit eis. per quae patet quod genus aut species est res secundum intellectum quae fuit inuenta per intellectus operationem, et ideo dicit Auerro. genus aut differentia differt a formis secundum quod sunt formae id est ut sunt primo intellectus. et hoc modo considerantur a logico dicit Auer. 4. meta. 2. quod ens dicitur de secundis intelligibilibus et sunt res logice. Tertio modo possunt considerari entia ut instrumenta uel organa ad aliquem finem ordinata exemplum est, serua potest tribus modis considerari. uel ut ens, uel ut ens ferretur. Tertio modo potest considerari ut ens ordinatum ad arcem construendam uel ad alios quod opus, huius sic declaratis, dico quod de monstraciones et definitiones possunt tribus modis considerari. uel ut sunt entia, uel ut sunt quaedam entia quae sunt entia secundum intellectum uel in quantum sunt instrumenta et organa ordinata ad finem, uel ut Auer. uolens quidem unius cuius quod Arist. tractasset de definitione et de monstraciones ut sunt instrumenta ordinata ad scire, quae desunt de monstraciones, ut ordinatur ad scire. similiter et definitionem ut est instrumentum ducens ad scientiam perfectam, et non tractant de illis ut sunt quaedam entia id est entia secundum intellectum, quod Arist. propter hoc esset minus eius. et cum alioquin tractaret de monstraciones tractasset de illa ut est quodam ens id est ut ens secundum intellectum, quod complete et perfecte de monstraciones tractasset, uerum Auerro. uocat hanc entia secundum intellectum, unum certum genus entium, ac si denotaret esse entia diminuta et imperfecta, quia sunt entia in mente, modo uero ens est extra animam in actu, et ideo Auer. prior mo. post. 32. et 33. meta. 19. dicit quod reuera sunt entia minime entitatis quia consistunt in anima,

et sunt facta intellectus operatione, sic cum entia instrumentum quod inducit intellectum ad intellegendum quod dicitur uerum. a physico. ut significat naturam uerum hoc est propositio Auer. 7. meta. 42. ergo si differt consideratio de definitione in logica et in meta. quia in logica ut instrumentum, ista est ratio formalis considerandi, et non ut entia, et quia aduersary dicerent quod hoc est propositio Auer. et non Arist. quibus sit dictum ut uis deant Arist. in tex. 42. ubi dicitur et Nunc autem dicamus primum in quantum in analyticis de definitione non dictum est et per quae uerba patet Arist. uelle loqui de definitione non ut loquutus est in lib. post. ergo sub alia ratione. quam ratios ne dicit Auer. esse in quantum est instrumentum uel organum ducens ad scire hanc rationem formas item considerandi declarat Arist. primo post. 2. quando dicit, si est alius sciendi modus posterioris dicitur et oes intelligunt definitionem, et tamen uocat ipsam instrumentum sciendi, sicut uocant et demonstracionem, hoc etiam confirmat Arist. primo de anima. 48. et 31. meta. cap. primo in quibus locis declarat duos esse tantum modos per quos intellectus potest scire definitionem et de monstracionem, et semper ordinat illas ad scientiam ergo ut sunt instrumenta ad scire Arist. ipsas, considerat, declaratas in lib. post. namque. Arist. dat definitionem utriusque nisi per modum uel instrumentum sciendi, unum oia quaecumque considerantur in logica semper considerantur ut instrumenta ordinata ad aliquid. scilicet, si. ut ab uniuersalibus incipit, uidebimus de functione generis et data ut est organum ducens ad scientiam rei, est enim genus quod praedicatur ut quid de specie differentibus per quam de functionem cognoscimus genus esse in quid praedicatum esse, similiter et de differentia et de specie et aliis similiter si uidebimus quid propositio, non nisi ut organum et instrumentum ducens ad scire ipsam cognoscimus, est enim propositio in qua aliquid

Opio Alpha. opio laetum.

Auer. opio.

de aliquo vel aliquid ab aliquo, sicut enim scire
predicatum affirmari vel negari de subiecto
enumeratio simili ratione definitur ut significat ver-
bum vel falsum. Et ordinatur ad aliud, syllo-
gismus primo principum definitur, ut est institus
mentum notitiam naturaliter ignotum. scilicet con-
clusionem, demonstrationem vel sicut scire rem natu-
raliter ignotam per causam. Et enim syllogismus
demonstrativus faciens scire per causam, eodem
modo definitur, et reliqua instrumenta, que
a logico considerantur. Inductio et alia, semper
per considerationem, ut non faciant aliqua, que non
sunt omnino nota, et omnia ordinantur ad aliud,
ergo que in logica tractantur, ut sunt instrumenta
in et modi sciendi tractantur. Et non ut quod-
dam entia. i. ut sunt secundo intellecta, hanc con-
clusionem posuit Aristoteles in 2. meta. scilicet. dicens abs-
surdum est querere simul scientiam, et motum
sciendi et per scientiam modum omnes intelligunt,
ut vel veritas est logicam, sicut Averroes ponit in
eodem. Et ex verbis Aristoteles. potest accipi in textu
quando dicit, quod oportet prius erudiri quomodo
singula sunt recipienda. que erudito a logico
traditur. ut patet. 4. meta. 5. et primo topici. primo
ponitur hanc eruditionem Aristoteles. pro intentione
in universa logica, dicebat propositum quidem ne-
gotii est methodum invenire per quam poterit
mus syllogizare de omni proposito problemate
ex probabilitate. Et Alexander in expositione illius
textus et secundo topici. vocat logicam organum
et scientiam administrativam. quoniam tradit
instrumenta et organa sciendi omnibus sciens
illis, hanc conclusionem posuit Averroes. etiam. 7.
meta. 3. dicens, quod dialectica videtur duobus mo-
dis. uno modo secundum quod est instrumentum, et
sic existat in aliis scientiis, alio modo ut acci-
piatur ea, que declarantur sunt illa in aliis scientiis
tibi. ac si diceret Averroes. quod his, que declarantur
sunt in logica, videtur duobus modis. uno modo
secundo.

omnia, que ibi tractantur, ut instrumenta et or-
gana ad scientiam tractantur, non ergo ut entia
sunt, nec ut talia entia secundo intellecta demons-
tratio et de ratione tractantur. sed ut sunt instru-
menta et modi sciendi, verum advertendum, quod
res in logica considerantur dicuntur secundo in-
tellecta pro rebus consideratis, siquidem subiecta
illa duplex est declaratio. prout nunc pro re consi-
derata, et formale pro modo consideranda. res con-
siderata sunt secundo intellecta ut dicit Averroes.
4. meta. 3. sed modus considerandi illas est, ut sunt
organum, vel instrumentum ordinatum ad aliud ut pa-
tet per adductas auctoritates, et non dicit Averroes.
sicut Aristoteles de functionem et demonstrationem.
non ut entia, nec ut, quedam entia, sed ut duo
cursus ad scientiam habentem per demonstrationem.
Et habentem per demonstrationem. Et hoc modo res
trahuntur verba illa Averroes. ex quibus sic declar-
atis. patet quod subiectum materiale in libro pos-
sunt premissis demonstrationis, subiectum vero
formale. ut ducunt ad per secliam scientiam hab-
entem per causam, quia hoc modo res Aristoteles. hic
considerat. Et hoc de subiecto primo libri sit
dictum. Erat aliud declarandum. scilicet de subiecto se-
cundo libri, quod quia ex dictis contra philosophos
vultur sui magna ex parte declaratum. ideo bre-
viter aliqua addendo declarabo. Averroes. nosse po-
tens subiectum secundo in hoc prologo dicit. ET
CVM expleverit tractare premissas, et dicitur
tractare ipsarum conditiones. hoc est subiectum pri-
mi quod sunt declarationes ponens subiectum se-
cundo dicit. TRACTAT eas, inquantum sunt
definitiones, et ut universales inquam, inquan-
tum ducunt ad per secliam conceptionem, pro in-
tellectu bonum verborum, est sciendum quod desin-
tatio et premissa demonstrationis sunt idem re,
quia eademmet premissa que demonstrationem
ingreditur, eademmet potest esse definitio. sed
differunt, ratione formali, dupliciter. una ratione
secundo lib.

et.

quantum.

monstratione, sed ut est instrumentum diversum
à demonstratione. quod agnoscere habet diversam
sententiam, hoc patet ex supra declaratis, nam
à subiecto formalis ratione considerandi differt
sententia sententiae inter se. si ergo prius liber
possi. differt à secundo, ergo per aliquam ratio-
nem formalem & modum considerandi, sed in
2. de definitione tractatur, ut omnes concedunt,
& est sententia Arist. 2. post. 2. cap. 17. et
sub aliqua ratione formalis distincta à demon-
stratione, sed ratio formalis, per quam des-
cendit à demonstratione, est, ut instrumentum
faciens scire quid, igitur sub tali modo conside-
ratur in 2. post. non ergo ut idem re cum des-
monstratione. hoc declarat Aver. 2. post. 2.
primo, ubi inquit cum tractatur in primo lib. de
conditionibus demonstrationum, & de eorum
speciebus, incepti hic consideratione secundae pars
est, quae est consideratio de speciebus definitio-
num & de rebus, quibus consistant & de modo,
quo educuntur & de omnibus ipsarum eventualibus
causis instrumentum, inquit ex quo definitio est
aliud à demonstratione, quare de definitione Ari-
stotelem inuestigat, ut est aliud instrumentum à demon-
stratione. & sic ex his verbis potest formari ra-
tio talis, id est subiectum de quo proprietas prius
cipia inuestigantur in illo libro, sed in secundo post.
proprietas principia definitionis et species earum
inuestigantur, ut differt à demonstratione, sic
ergo definitio est subiectum in secundo, ut differt
à demonstratione. videntur ergo, qui dicunt quod
definitio, ut de medio in demonstratione, sic
enim non esset definitio aliud à demonstratione,
idem enim faceret scire. hoc declarat etiam
Arist. 2. post. cap. secundo ponens suam inter-
tentionem, dicit velle inuestigare de quod quid, quod
est aliud à demonstratione, & quoniam haec po-
sio sunt corroborata supra, maxime rationibus;
nam quia res est difficilis, ideo duabus alijs

Aver.
Aver. maxime
ma.

rationibus. ipsam corroborabo. contra dicentes
de definitione in secundo, ut de medio tractari,
& non ut diversum instrumentum à demonstra-
tione, & prima ratio sumitur ex auctoritate
Aver. in 2. post. 2. cap. 17. & in hoc prologo quod
do dicit definitiones vero servatur hic secundum
suas species, & res, quae definitiones constituunt,
per quae verba accipio, & Arist. intendit de de-
finitionis speciebus tractare in secundo, quae spes
est definitionum sunt tres. vel quae est conclusio
sive demonstrationis, vel quae est sola positio differe-
ntiarum, vel quae est sola positio differe-
ntiarum, ut declarat Aver. primo post. 66. & in quibus
de triplici genere definitionis tunc ex his arguo,
si de definitione in secundo, ut de medio, ergo
tantum de definitione, quae est principia demon-
strationis, siquidem haec tantum est medium in
demonstratione, quia medium est principium prius
medium in demonstratione. & pro complemento huius
omnes sententias facile poterit demonstrare.
habet Arist. in 2. post. 2. cap. 17. quomodo
demonstratio de eo quod quid sit, inveniatur, &
quomodo non sit, ex dictis evidens est. & res
liqua, quae ibi dicit Aver. in 2. post. 2. cap. 17.
evidens est quomodo ex demonstratione educatur
definitio, quando enim definitio ex demonstratione
ne educitur, aliquomodo inveniatur demonstratio
de eo quod quid sit, de definitione, per quae verba
ba Ari. & Aver. habemus quod declaratum est,
quomodo ex demonstratione educitur definitio,
si per te de definitione ut de medio tractaret, et
go haberet Arist. quomodo ex demonstratione
educitur medium, sed hoc nullus concederet, ex
demonstratione enim non educitur medium, sed
conclusio naturaliter innotet, medium autem
est in demonstratione ex quo educitur demonstratio
tio, & non contra, & ex demonstratione edu-
catur medium, & inquit Aver. aliquo modo in-
venitur

Tertio 16 de
monstratione.

2. de definitione
ut differt a de-
monstratione.

invenitur demonstratio de quod quid sit, quando de-
finitio educitur à demonstratione, ergo aliquo mo-
do demonstratio est de medio, & omnino falsum ut
Aver. ibi loquitur de definitione respectu de-
finitionis, non de finitio respectu definiti, sed de
demonstratione, quia sic non respectu definiti, sed de
demonstratione, ergo qualiter positio Aver. & co-
muni Arist. in 2. post. 2. cap. 17. ut instrumentum
est in secundo, ut instrumentum diversum à demon-
stratione, bene igitur Aver. d. definitiones vero ser-
vantur hic secundum suas species, quae sunt tres, et res
quae definitiones constituunt, et haec quod ad sub-
secundi lib. deinde sequitur Aver. dicitur in 2. post. 2.
non est invenire rem aliquam à definitionibus etc.
ut Aver. declarat et subm. in primo lib. de secun-
di et quod ad re tractat. et modum est tractandi, et
considerandi, male in hac parte, & in his obsequiis
his verbis solvere quandam incertitudinem, alijs
vero possit dicere si Arist. tractans de definitione in
primo fecit de ipsa duos tractatus, aut in quo tras-
tractavit formam demonstrationis, syllogismi in lib. prior. si
quid unus est liber ut declarat, alter in quo de
materie demonstrationis tractatur, & de praemissis de
materia, eodem modo duos debuit de definitione agere
tractatus, uno in quo tractaret de forma, parte ma-
gis universali definitionis, alter in quo tractaret de
materia definitionis, & de finitio et de modo, sine
idē re. ergo si una variatur et reliqua, sed de modo
habet varios tractatus, ergo & de finitio, ad hanc
objectionem respondens Aver. d. quoniam non est
invenire rem aliquam in definitionibus, quae ges-
ret uicem formae & rei communis. & aliquam,
quae gerat uicem materiae & rei propriae pro
ut in demonstratione, pro quorum verborum nos
tuta est rememorandum, quod dictum est supra
demonstrationem ex duplici constari parte ex
tunc subiecti formalis, quae est genus. & est syllo-
gismus de quo in lib. priorum ut declaratum sunt

Tra.

ex alia parte s. materiali, quae sunt praemissae
demonstratione, de quibus in primo post. quae par-
tes fuerunt in diversis tractatibus declaratae, nam
pars formalis diversae est à parte materiali, for-
ma syllogistica dum modo sit in debulo modo & de
bula figura potest esse ex propositionibus falsis, si-
cuta et ex veris. & id diversae est forma à ma-
teria in demonstratione quia materia debet tantum esse
vera necessaria per se forma dum modo sit in debi-
to ordine & debita figura, potest esse ex veris
falsis necessarijs contingentibus etc. & propter
hoc demonstratio tota diversae meretur tractas-
tus, sed in definitione non est repetere formam ob-
iectum quae sit diversae à materia, ob qua de la-
ratio de definitione meretur diversis tractatus
quoniam definitio non habet rem, quae se habet
ut in forma diversae à re, quae se habet ut mate-
ria, sicut est in demonstratione. & ideo Arist.
non fecit diversos tractatus de definitione, sicut
in de demonstratione, sed aliquis hic insisteret con-
tra Aver. quomodo definitio non habet formam diver-
sam à materia, nam definitio habet diversam or-
dinem diversam compositionem à demonstra-
tione, modo ordo & compositio rei est à forma,
ut patet secundo de anima 2. & ideo ipsemet
Aver. declarat secundo post. 2. cap. 17. quod differe-
rentia demonstrationis & definitionis in ordine & co-
positione, nam compositio demonstrationis, est co-
positio orationis enuntiativa; & compositio defini-
tionis est compositio conditionis et corroboratio-
clausulae, ut supra declaravi ergo alia forma de-
finitionis, et alia demonstrationis. Secundo differunt in
forma siquidem dicebat Arist. & Aver. 9. meta-
2. diffinitivus sermo et affirmativus i. demon-
strativus idē non sunt. nam i. demonstratio est compositio
et forma orationis enuntiativa, quae d. ē. uel non ē.
affirmando uel negando sed forma definitionis
nō d. ē. uel non ē. sed d. simplicem rei quā
dicunt, non dicēs ē. uel non ē. ut declaratur in
E. comm. 1. cap.

com. 14. habet primum, preterea forme definitionis
constat ex actu et potestate. ultimo et 7. met.
4. quare alia est forma de motu, et alia de sensu,
quod ergo d. Aver. q. in definitione non est forma di-
versis, que inveniuntur in definitione tractatus de motu
via, id propter hoc rationes et autoritates dicere
quod, Aver. non negasse definitionem, non habere fieri
nam, sed negasse non habere formam, quod habet
bet demonstrationem. quoniam demonstratio habet formam
dicentem esse, vel non esse, definitio vero non, sed
de hoc nullus dubitat, siquidem probatur, fuit sus-
cepta, de definitione in 2. et 3. met. ut est diversitas
instrumenti a demonstratione, quare non possit
fieri habere eandem formam, preterea si habet
formam diversam, quare non facit distinctionem tra-
ctatus de ipsa. id dicimus. q. definitio habet suas
partes. s. genus et differentiam, siue ambie sunt
forme, una s. universalis, alia particularis, ut
Aver. declarat. 2. physico. 28. et semper ab,
Aver. differentia vocatur forma rei propria, sed
si nos accipimus formam non pro rei quiditate, sed
pro ordine et compositione rerum, dico q. forma
i. ordo definitionis est diversus i. genere et differe-
ntia, que sunt partes definitionis, et ab illis
met. s. genere et differentia, ut sunt partes
de motu, quia declaratum est supra, q. illius re-
mini, q. ingreditur definitionem, ingreditur
demonstrationem, sed differunt ordine et positi-
tione. nam forma horum terminorum et composi-
tione in demonstratione est forma compositionis ex
verbo cum affirmatione et negatione. sed forma
definitionis est forma ex actu et potentia. 2. met.
in. ultimo que ab Aver. 2. post. 4. dicitur fore
una compositio et clausula, que licet supra fies
vit declarata, nunc melius, et expositus declar-
rudo dico. q. id vocatur conditio definitionis, con-
ditio clausula et corroboratio, quoniam. 5. met.
22. habet Aver. q. definitio est finis i. con-
gruone, et finis in eo, et Ari. vocavit quod ad
etiam est terminus, q. ergo habet definitionem claus-

proprie

diver rei cognitio, et taliter corroboratur, q.
non ultra sit in suo, siquid dicitur Ari. 2. post.
habito quid, cessat ut sit questio propter hoc dicit
Aver. est forma corroboratio et clausula,
sed instaret quis quid ad argumentum quare non
facit diversis tractatus de definitione, si habet
una, diversam respondetur, q. est eadem semper sit
forma i. ordo definitionis, non oportet Ari.
diversum tractatus de definitione, habere i. quo ageretur
de forma siquid i. illa nullus potest accedere error,
in eius forma, sicut in demonstratione i. qua cum forma
sua multipliciter, nam sicut est in intellectibus, per tres, s.
gras, alia imaginabatur esse et per quatuor, s.
gras, per et utriusque rei modum, per et utriusque
vi per deum de omni, et de de nullo, id oportet
rebus de his agere diversum tractatum, i. quo de-
claratur utriusque per seclum formam demonstrationis, sed
i. definitione semper utriusque forma servatur, primo po-
tentialis genus, secundo differentia. et ista forma
semper est servanda ut d. Aver. 4. physico. 28. id est
cum nullus aut verus possit accedere error, id est
non meretur definitio distinctionem tractatus quantum
ad formam, et hoc modo intelliguntur verba illa
Aver. i. prologo i. quoniam non est inveniunt se alios
quam in definitionibus usque. i. ibi q. est putat, in
quibus verbus Aver. non negat definitionem non
habere formam, quia ipse concessit hoc, ut des-
claratum fuit supra, sed negat non habere por-
tem formalem, et formam, sicut demonstratur
tio. per quam meretur distinctionem tractatum,
sicut fuit in tractatu de demonstratione ob eam
idem supradictam i. QVI aut putat, Aver. i. pro-
logio parte vult solvere alia tamen difficultatem
aliqua n. possit dicere, q. definitio meretur diversam
formam tractatus. ob hanc aliam rationem, nam, dicitur
fuit primo physico. 4. et 17. q. compositio debet prece-
dere propria, sed definitio habet quidam compositio, et
quidam propria, ergo compositio debet precedere
in cognitione. et primo debet tractari, siquis
de tractatus de compositio precedat tractatu de
proprie

proprie. implicita de ea, ut declarat Aver. in
sua in cap. de ordine, ergo definitio debet habere
re tractatum de compositio. et tractatum de
proprie. et sic essent duo tractatus, que vero
sunt ista compositio prius per tractanda, respone-
det alibi hic compositio prescinda ante omni-
nem definitionem, esse quoniam predicabilia per-
tractanda a posteriori i. predicabilia non ibi per tractan-
tur, quid genus, et quid differentia, que sunt
partes necessario requiritur culibet definitioni. 2.
met. ultimo et 7. met. 43. tractatur etiam in
de specie, cuius tantum est definitio. 2. met. 37.
ergo est prius scienda ante definitionem, tanquam
subiectum, quod substat generi et differentie
declaratur etiam quid proprium, tanquam id, quod
non ingreditur definitionem, nisi quod proprium
differentia est ingenua, que debet circumscribi
per propriam possessionem. vel qua definitio debet
declarare accidentia propria rei. 4. physico. 31. de-
claratur etiam quid accidens commune, tanquam
omnino excludendum a definitione. quia non in-
greditur demonstrationem prima post 4. 4. ergo
nec definitionem. omnia ergo ista sunt prefatis
da ante definitionem et ideo post dicit velle tra-
ctare compositio ad omni definitionem et propter hoc
videtur, q. meretur distinctionem tractatum, potest
etiam hoc confirmari auctoritate Ari. qui in pro-
logo topico tractavit illa quatuor topica predicata
compositio ad omni definitionem, ergo de fine
tio debet habere tractatum in qua compositio ad
definitionem omne declaratur, et debet has
betre tractatum proprium. in quo declaratur pro-
pria definitionis, et erit liber secundus postea
quo Ari. docet propria instrumentum, per que
proprie species definitionum possunt acquiri, et
sic tractatus de definitione erit divisus in duas
partes, hec est alibi opus. ad quam de instru-
dam Aver. dicit q. qui putat hanc positionem esse
veram. utramque illius moris est proponere tractatus

ui de definitionibus singulis artibus propriis i.
pro quorum verborum notitia intelligendum est
q. Aver. arguit in parte. si hanc positio esset
verba nuper dicta, q. definitio habet partem com-
positio, que meretur distinctionem tractatum, tunc
propria singulis artibus proponeretur tractatus
de definitione, sed istud dicere. est magnus erro-
r, ergo positio falsa, sed pro intelligentibus
ius consequetur sciendum q. per propria singulis
artibus. Aver. intelligit predicata topica de quibus
bus in libro topico Ari. considerat que ibi
ab Aver. vocantur propria omni artibus, quos
nam sunt predicata, que de servant et com-
muni omnibus artibus, dicitur Ari. primo topico
primo q. topicus habet viam ad principia omni
methodorum, et 4. met. 5. topicus est ars s. ex
universalis ingreditur omni artes sicut et met.
licet differentia ratione ut ibi Aver. declarat. et
Aver. primo post. 28. dicitur, topicus nullus est
generis determinati, sed considerat ens omne
qualitercumque contingat. ergo si topicus est ars
s. ex universalis omnibus artibus de servant. ergo
predicata topica sunt singulis artibus convenientia.
preterea pro intellectu consequentia est sciens
dicit q. quod Aver. dicit tractatus de definitionibus,
per hunc tractatum debemus intelligere secundam
lib. post. ibi. n. proprie et per se de definitione tra-
ctatur, et de instrumentum alio a demone in supra ba-
bit fuit, his sic declaratis. deduco consequentia et
impossibilitate consequentia. consequentia hoc modo de-
duco, si definitio haberet duos tractatus diversos
sui, unum i. quo compositio definitioni tractaretur,
tunc propria singulis artibus. i. predicata topica,
que in se, sunt communia, tamen dicuntur proprie
singulis artibus, q. nulla ars est, que non consideret
genus differentia. propriis de suis subiectis. et
hanc met. patet illa, que fuerit tractata a po-
teriori preter spem, ergo cum illa, tractetur i. lib.
post. debet precedere secundam postea de parte

Ergo et que

Et quæ tractantur in libro topico quia sunt eas
dem. tum secundo quia sunt communia quare
liber topico. præcederet librum secundum posse
quia communia procedunt propria. lib. top. tras
Etas de communibus secundum posse. de propriis
ergo præcedere dicitur quod est oio falsum et impossibile.
falsitatem autem et impossibilitatem consequens
nos debet quoque declarandum in cap. de ordine ubi
Auer. hoc declarat. Abo patet. potest exponi hic
textus Auer. quod per singulas artes Auer. inle
ligat quinque partes logice. ut declarat in infra in
cap. de proportionibus. scilicet partem demonstratiuam
topiceam. sophisticam rethoricam. et poeticeam
hæ sunt quinque logice artes particulares. que
de particulari et propria re considerant. hæ
quinque particulares artes diuiduntur in duas par
tes duersas. in unam partem communem que est de
forma communium earum. et est syllogismus. qui
syllogismus est forma omnium syllogismorum.
hæc primo et per se demonstratiua ut dictum
est. de qua quidem forma pertractatur in libro
priorum diuiduntur etiam in partem propriam. scilicet
in materias proprias. que sunt præmissæ earum.
de quibus in propriis libris sic inquisitio. de ma
teria. in syllogismi topici in suo libro proprio. de
materia syllogismi topici in suo proprio lib. et
sic de alijs. his declaratis hoc patet. patet conse
quentia Auer. si definitio haberet partem com
munem propriam singulis artibus. quinque. partes pro
priae. logice. que uocantur proprie respectum præ
missarum propriarum. de quibus singule per
tractant. quinque hæc artes præcederent tractatū
de definitione. quod est falsum. primo deducit
sequentiam. deinde falsitatem consequentis. cor
sequencia probatur hoc modo. nam dictum est quod
liber priorum pertractat de forma communium ad
omnes istas quinque artes logice. ergo. debet sig
nificum sequi. libri in particulares. que tractant de
materiæbus proprijs syllogismi. et corroboretur

Secunda ex
positio est
Auer.

est instrumentum faciens scientiam perfectissimam. per quid. hoc solutio potest accipi ex uer
bis Auer. 2. post. com. 3. ubi dicitur differentia in
ter quæ sita topica et demonstratiua dicitur quæ
sua topica sunt. que accidentibus ex parte.
qua sunt in anima. hæc autem quæ sita posterior
rissus sunt euentibus ex parte. qua
sunt extra animam. per quæ potest quod similiter
de definitione possimus dicere. quod de definitione.
topica ut est prædictum commune problematis
cum factum ab intellectu cōstans ex genere et
differentia. sed posterioris de definitione. ut est
instrumentum faciens scire res extra animam.
quoniam definitiones conueniunt entibus extra
animam primo post. 3. et 2. et 2. meta. ultimo et
propter hoc sumuntur ex principijs. que sunt in
re. sed aliquis ad hoc insisteret de definitione et
meta. considerat. num. 7. meta. 4. Auer. proponit
se de definitione loquatur. et cum metaphis
cas consideret de definitione non nisi. ut facti sit
re rerum differentis. cum sit artifex rebus.
ergo non tantum de finitio. ut facti scire res est
consideramus posterioris scilicet sed etiam meta. res
spōdo quod ipsemet Auer. soluit hæc obiectum in
ter. quando dicit nunc autem dicamus. inquantū
i analitica de definitione non dictum est. per quæ
uerba patet Auer. uelle loqui de definitione alio
modo. quod in libro post. loquatur sit. et Auer. i
com. declarat hoc dicit quod licet de definitione lo
gicus et per logicum intelligit posterioris scilicet. et
meta. scilicet. tamen differentia ratione. nam logicus co
siderat definitionem sub hac ratione. ut in
mentem ducens ad intelligendas proprias rerum
quiditates. meta. scilicet. autem de definitione tractat.
secundum quod significat naturas rerum. i. entium
de definitione. ut facit scire naturas rerum. et quis
dicitur rerum. quoniam naturas rei principaliter
est forma. 2. physica. 4. et 15. que est quiditas.

Deinde
Solutio

ad hoc dico. quod potest esse duplex expositio illor
rum uerborum. prima de definitione considerat
meta. ut significat naturas rerum. i. ut signifi
cat naturam entis. uel substantiam uel accidentis.
autem sit una natura uel non. ergo ibi tractat
tur de definitione. ut significat naturas rerum
ad naturam accidentis. uel substantie utrum sit
una. uel non. posterioris autem de definitione. ut
significat quiditates omnium rerum. alia et sic
cunda expositio potest esse. quod posterioris consis
derat de definitione. ut instrumentum ducens ad
scire quiditates rerum. sed meta. de definitione
per accidens. quatenus meta. est considerare de
naturis rerum. an sint substantie uel accidentia.
oportet quod consideret de eorum definitionibus.
et sic considerat de definitione per accidens. grat
ia rei. cuius naturam inuestigat et hoc uidetur
optima expositio. que a nullo tangitur. et hoc
uidetur arguere uerba illa Auer. que dicit in
hoc prologo. NEC etiā ipse tractat de finitio. Tra
tes. inquantum sui i unum certum genus entium.
sed scrutatur eas inquantum tradunt perfectam
conceptionem. pro ut natura singulorum entia
exigit. et promde consentaneum est. quod tractas
tus de his duabus speciebus. scilicet de non tractantibus
et de definitionibus. non finitur in differentias
ulimas secundum singulas artes. que uerba meo
iudicio sic exponuntur. quod Auer. in lib. post. tras
lat de definitione. ut est instrumentum. quod pos
test applicari unicuique rei. de finitio. ut sic. de
finitio. que tractatur in secundo post. ut est tale
instrumentum. potest applicari rebus physicis.
materialibus. et meta. etiam. ut si sunt de
uerse definitiones. hoc est respectu diuersarum
rerum de finitio. que habent diuersas ultimas
differentias. et uero tractatus de definitione in
secundo post. non finitur in differentias ultimas
secundum singulas artes. quia non habet conside
rare de differentijs rerum sensibilem. de quibus

His physica considerat. nec differentias ultimas mathematicorum. sed de his differentijs ultimis. in proprijs artibus que proprie artes habent dare proprias definitiones respectu rerum consideratum, que sunt duæ scilicet 1 de eo. 2. 3. 4. de definitionibus que discernunt singulas artes. 5. de finitibus proprijs, in quatuor. 6. Arist. meminit in istis proprijs artibus. prout in phisicis de actione principiorum et causarum rerum naturalium, & in cæteris phisicis libris de rerum naturalium definitione, similiter in libro de animalibus de definitione & proprietate animalium. in libro metaphysicorum de definitione rerum immaterialium sed hic in secunda parte tractat de definitione communium ad omnes artes. non potest applicari omnibus rebus & de differentijs communibus omnibus definitis. siquidem omnes artes possunt uti regulis declaratis in logica primo phisicis & sic in secundo phisicis. et de definitione & in alijs libris. in secundo phisicis de definitione, & eius differentia in communem ad omnes artes & de differentijs non ultimis. quia ultima differentia est rei quibus, de qua oportet pertractare in illo libro, i quo de illa re agitur. sed tractatur de differentijs & de finitibus communibus & proprijs ultimis. 1. que definitiones et differentie possunt adaptari quibuscunque differentijs ultimis, i proprijs & de finitibus proprijs. quarumcunque rerum hæc Auer. in cap. de intentione uerum in illis uerbis 1 NEC cenſeo etiam recapitulat solutionem unam datam supra. quare est, p. Ari. non fecit duos solos tractatus de definitione, siue de demonstratione. p. q. supra sunt declaratum, adeo pertransseo, p. uti ergo quid est subiectum in secundo phisicis. & sub qua ratione, ex quibus sic declaratis. elicio quartam conclusionem propositam subiectum in primo & secundo esse instrumentum scientiæ unum commune analogice de finitioni & de

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

Роман

IN PROLOGVM AVER!

quod sit tam ex verbis Aristi. tum etiam Auct.
super est modo scilicet rationes, que probant
subiectum in libro possi. esse demonstrationē. pte
mea ratio erat quoniam Aristi. proponens intenti-
onem libri possi. dicit in primo principum prima.
essē circa demonstrationē. & in 2. possi. cap.
2. apiam epilogauit. ergo ipsa est subiectum in
libro possi. ad hanc rationem secundum est Aristi.
proponere intentionem libri priorum & primi
possi in quibus tractatur de demonstratione. sic
quidem in libro priorum de forma demonstrationis
est, in primo possi. de materia. sed insinuat in se-
cundo possi. in fine epilogauit de demonstratione
dictam fuisse, ergo in secundo demonstrationē
est subiectum, uel aliquid eius. ad hoc dico qd
Aristi. proponens de demonstratione & de ipsa
epilogas. epilogauit etiam de definitione sicut
de sui idem re, sed sententiam differtionem ratione
& sui partem & positionem. uero dico qd Ari.
proponens intentionem de demonstratione, pro-
posuit de definitione, cum conueniat i demons-
stratione, & sic epilogas de demonstratione
epilogauit de definitione. sed dices ergo in se-
cundo tractatur de demonstratione quia de ipsa
epilogat. dico qd per demonstrationem intelligi
definitionem cum suis idem re, differtū uero re
quā, ut uidistis, nominauit autem potius demon-
strationem qd definitionem. duplici de causa. cum
quā definitione continetur i demonstratione. tanq̃
principium eius, cum quia usus est nomine notiori
nam demonstratio ē notior definitione, cum des-
cendat de definitione. autem dicitur qd quod

Wife-Johns

monstrationi, totale & adequeam nam analogia
ea dicuntur, que habent ordinem ad unum, vel
ad uno. sic demonstratio & definitio, sunt res
instrumenta, que habent ordinem ad unum finem
scilicet ad generandam scientiam. sed perfectiori
modo definitio q̄ demonstratio, præterea si cui
substantia & accidens dicuntur analogia sub
eius, sic definitio, que facit scire substantiam
rei, & demonstratio accedens, erunt analogice
conueniunt sub instrumento sciendi. ex his patet
ratio, q̄ subiectum in toto lib. sit instrumentum
sciendi commune analogice dictum de definitioe
& demonstratio. illud est subiectum in libro
cuius principia & passionēs considerantur, sed
Arist. in toto lib. post. considerat principia &
passiones instrumenti sciendi communis ad demon-
strationem & de finitionem. ergo illud est subies-
tum, maior est nota, minor probatur, consider-
at enim Ari. passiones & proprietates demō-
strationis, inquitum facit scire definiti enim des-
monstrationem. ut est instrumentum faciens scire
re. tractat etiam in secundo de definitione, ut nos
instrumentum ducens ad quid, & ideo dicitur si ē
alius sciendi modus, postertus dicitur, primo
post. auocans definitionem sciendi modum. ergo
modus sciendi vel instrumentum commune
utriq̄ erit subiectum tale, in toto lib. es hoc scis
mitur etiam ex dicto Alex. qui tenet subiectum
i tota philosophia ēe uniuersū quoniam i tota phy-
losophia partes. & passiones & principia cōsis-
deratū. sic cum passiones & principia & pro-
prietates huius communis analogi tractentur in
hoc libro primo & secundo, merito instrumentū
sciendi erit subiectum in utroq̄. hanc conclusio-
nem posuit Auer in prologo hoc, quando dicitur,
tractat etiam definitiones & demonstrationes.
non ut eria sint, sed ut ducunt ad perfectam eo-
ceptiōem perfectamq̄ affirmationem. ut iunctis
instrumentis sciendi, quare patet de subiecto tamlib.

De titulo libri. **Præfatio** propterea in logica uniuersa: quod de re tractatur, merito ueris secundo inaeffigies
quod declaratum fuit supra contra Philo. qui de
rebus esse demonstratorem, ideo peritronico. et
eum in multis huc repetitio, feruissimis naturis
bus et auditoribus, probata definitionem et
subiectum princeps et finale i uniuersa logica,
cum omnia que in logica dicuntur, or duntur ad
definitionem tam ad perfectissimum instrumentum
tum faciens (ita et hoc) huius illa, que Aver.
nos habet in hoc capite de intentione, in quo li
dis, que sit intentio libri post. tum primi et
secunda et etiam que sit intentio utriusque tum
quo ad rem tractatam, tum quo ad modum tradi
tandi, et quomodo solum Aver. nosler tetigit de
quæ sit et cap. de intentione uidetur tangere
in inscriptionem libri in illis uerbis, quando dicit.
INTENTIO nostra est exponere scien
tiam analyticam, qui liber de demonstratione inscri
bitur. Ac etiam in illis uerbis quando d. p. l. ad
est dicitur. huius primi analyt. quod sit signifi
catum analyticum si sit resolutio per contrarium
et si deo aliquo merito dubitandi occasione
acciperet. unde est. et propter quam causam hic
liber inscribitur liber posteriorum analyticorum.
In opere præfati duxi secundo loco inuestigare de
libri titulo que inuestigatio ualde consent ad eos
que declaraturus est Arist. si quidem sententia
est Them. q. prima præcognitio necessitate re
quisita ad omnem scientiam est præcognitio nos
minis et tunc est necessitas, inquit Them. q.
sine ipsa nemo additum habere potest ad discip
nas et artes, quod etiam Arist. declarat in
cap. 2. primi post. dicens q. præcognitio nominis
est una præcognitio habenda ante omnem doc
trinam, quare uidetur et necessaria est hoc inue
stigatio de titulo libri post. quæ situm de intentio
ne, et hoc qua libri titulus sumitur a re tractas
am, quoniam in præcedentibus declaratum fuit
congruens

congruentiam uel compositionis. secundo d. uendi. Tunc dicunt isti, omnis resolutio est hoc
phi. q. Arist. in lib. priorum tria docet, primo
ex quibus syllogismus constituitur. docet mo
di componendi syllogismum, secundo docet quos
modo possimus abundare propositionibus ad
formanda argumenta, que uolumus. et sic
docuit, que est propositio uniuersalis que par
ticularis, que contingens, que necessaria, scilicet
docet Arist. resolutio rationum id est syllogis
mus. tunc huius stantibus. d. Philo. q. liber priorum
dicitur resolutio et etiam hoc post. quoniam
Arist. docet resoluere syllogismum in suas spes
cies et argumentationem in suas species, et in
ille dicitur lib. priorum resolutio, quia do
cet resolutio syllogismi in suas species, q. syl
logismus est ut genus, quod est prius et uniu
salius suis speciebus, sed acuti iuniores insunt
contra Phil. et certe rationibus baud uulgaris
bus et primo insunt actorum Aver. nam hic
bet Aver. in primo post. com. 23. q. resolutio om
nis est duplex uera scilicet, et non uera, resolutio
uera est, quando composui uel quæ situm in
simplices causas resoluimus, et dicitur hæc uer
re resolutio, quoniam dictum est in post. prædis
cantiis cap. de prioribus. meta. 16. secundo post. 24.
uerum est, cum id quod in anima concipitur, com
sonum est rei extra animam apud naturam, et
cum apud naturam una sit resolutio a composui
ad causas simplices. id uera resolutio erit illa, cui
correspondet aliqd i re. a composui ad causas sim
plices. et alia resolutio non uera, et est. d. Aver.
quando res resoluuntur i ea, ex quibus non est cõs
posita, et est quando resoluimus prius in poste
riora, causas in effectus, si quidæ cause non sunt
compositæ ex effectibus, sed contra, hæc dicitur
resolutio non uera. q. non inscribitur opus nature.
nec aliquid sibi extra correspondet. namq. enim
natura resolutio causas in effectus. sed contra,
sed iste est potius modus componendi, q. resolu
endi. **Ratio** in
propria

Ratio in
propria

est simplex species composita, in resolutione non
vera, possunt dicere quod genus resoluitur in spe-
cies, ut male Philop. sentit. Sed in re ueritas
est per uerba Auer. in com. 93. huius primi, ideo
et pro constituenda hac resolutione et confir-
manda unorum positione, arguo aut hic liber di-
citur resolutorius ad resolutionem uera, uel ad resolu-
tionem non uera, non potest dicere secundum quod
Auer. in hoc prologo habet, quod resolutio est com-
posita compositionem, modo resolutio non uera est
simpliciter composita, resolutio uera est contraria
positioni, sicut in natura, et ab hac resolutione uera
debet denominari liber resolutorius ut Auer. de-
clarat in eo. 93. quod talis resolutione scilicet math. uide-
tur ut declarat in eo. 94. quod sunt scilicet ueritates de
monstratione simpliciter, ergo et hic liber cum in eo
trahatur de demonstratione simpliciter ab hac dicitur re-
solutorius, scilicet ad resolutionem uera, cum et quod ars imis-
tatur nam, ergo si in natura est talis resolutio et in
hisstantibus arguo, si resolutio uera est contraria
compositioni, natura. compositum ex causis ex simpli-
cius effectum, resolutio autem contraria modo, compo-
situm in causis, ergo potius est resolutio speciei ad
genus, quod contra. nam species est quid compositum,
genus autem est simplex, dicebat. n. Ari. 3. mem. 10.
genera sunt principia specierum, ergo cum resolu-
tione sit ad compositum ad principia. cum species
sit composita ex genere tanquam ex principio, erit ad
speciem resolutio ad genus, et ideo Auer. primo
physicorum. 5. inquit, quod species est composita,
et licet genus sit totum et compositum ut ibi
Auer. declarat est totum predicabile. Hanc con-
clusionem posuit Aristoteles. 3. meta. phys. in. inquit
genus generalissimum est simplex, et genera
subalterna sunt composita, modo resolutio est ad
compositum ad simpliciter, ut demonstrabimus in
fine de mente Aristoteles. et Auerro. quare potius
esset resolutio ad speciem ad genus quod contra, non
ergo dicitur hic liber resolutorius, quia docent res-

hoc con-

hoc concederet, aut dicitur resolutorius, quod docet
ex quo posita ordinat et inuestrat media ad finem
resolueret syllogismum in modum et figuram et tunc
terminos, et hoc potius dicitur de dicto, quod resolu-
tio per hanc. n. processum reducit syllogismum in
propositionem simpliciter figuram et tunc terminos,
ut uideamus si est perfectus uel non. et ipsemet
Philop. dicit est alia resolutio argumentorum in
propositionem simpliciter, quod dicitur de dicto quare
isto modo liber priorum potius dicitur reducere
ad ueritatem, quam resolutio, si autem tu dicis quod dicitur
de resolutio, quia docet resoluere syllogismum
in premissas, eadem patet Aristoteles in lib. top. et
elementorum, docet quomodo syllogismus topicus,
et elencus consistit ex topicis et apparentibus
bus premissis, ad quas resolutio, docet. n. conditio-
nes premissarum topicarum et apparentium, quibus po-
tius ponitur tales premissae, et remotis remouet
tas, sic uidetur docere modum resoluendi hunc syllo-
gismum in suas proprias conclusiones et premissas
res. quare pater tamen uiri uidetur non attingere me-
tem Aristoteles fuerunt alij quod dixerunt quod hic lib. dicitur
de resolutio ab ordine rerum inueniatur per re-
solutionem, pro causis intellectus est scienda una pro-
positio declarata ab Auer. 7. meta. 2. 3. et 4. ethi.
6. quod quilibet ars, et etiam scientia omnia in suis
ordinat ex fine praecognito, resoluendo in me-
dia, per quod talis finis comode introduci possit,
hanc propositionem colligit etiam ex uerbis Aristoteles.
in primo phys. si tex. primo, et secundo, in primo
tex. propositum finis, si scientiam rerum uult, ex hoc
eligit media ad finem ducta, et dicitur esse eas pri-
mas prima principia usque ad elementa. et quod hoc
eae erant nobis ignota, dicitur elucens aliud medi-
um, innata est nobis uia ex nobis notioribus pro-
cedere, ideo ergo ars et scientia ex fine praecognito in-
uestigare habet media ad finem, et hoc modo
Aristoteles primo ethi. primo dicebat omnis ars omnisq. do-
ctrina bonam quandam appetere uidetur ad finem,
artes et scientiae hoc modo procedunt ex fine

et y praecogn

Secunda opo.

Resolutio.

De resolutione
lib. propria

prescripto resoluendo in media, quae ad finem demonstratiōis simpliciter quae consistit in eo cessum a priori ad post. ergo resolutio erit a priori ad post. cum lib. post. dicitur resolutio in quo tractatur demonstratio ab soluta primo et principalius 3. confirmat hoc auctoritate Aver. secundo meta. 11. ubi vult dissolutionem fieri a priori ad post. inquit enim Aver. cum posuerimus posivum non esse, et primum esse desstructur scientia definitum, quae sit secundum dissolutionem, ergo dissolutio est a priori ad post. sicut, addit quartam rationem quae videtur omnium difficilissima, scilicet haec ratio ex verbis Arist. primo post. cap. 22. in com. Aver. 24. dicitur Arist. quod facilius est et magis certa resolutio mathematica quod topica quoniam ad pauca inveniuntur mathematica terminatur quod topica quoniam ad unum genus causae tantum, ergo si scientia mathematicae sunt maxime resolutivae. et scientiae mathematicae semper procedunt per demonstratiōem simpliciter a priori et magis a posteriori quoniam nam non utitur demonstratiōe qua. quare ut resolutio est maxima erit a causa ad effectum a priori ad post. per istas ergo rationes concludit quod resolutio in speculatiōis est a priori ad post. et haec est prima conclusio. Ponit se secundam conclusionem, quod resolutio rationis, quae sit in scientiis practiciis est a posteriori ad prius, et hanc probat auctoritate Aver. et Arist. 7. meta. 23. Aver. enim in eo habet dissolutio sit a posteriori perueniendo ad primum principium. et Arist. exemplificat in textu a posteriori ad prius dicit enim medicus intendens sanitatem dicit si sanitas est introducenda oportet equare humores res, si humores equantur, ergo evacuandi, et in semper intelligit dicit Arist. donec utique adducat ad hoc, quod ipse vult ultimam facere ideo donec resolutio ad primum principium et primum causam per quam possumus ultimam facere ideo finem qui dicitur ultimus i executione primum tamen in via.

Resolutio

Opio Zimari

Prima conclusio
Zimari.

Prima ratio.

Secunda ratio.

ratione ex quibus verbis facile quis intelligit scilicet, sed intelligo, quod resolutio ad modum resolutiōis in artibus practiciis esse a posteriori ad prius, quibus sic declaratis ipse solus com additionem, quae videtur inter text. 23. 7. meta. et 11. secundum meta. quando enim Aver. dicit in 7. resolutio sit a posteriori ad prius, concedo in artibus practiciis quando utro dicit in secundo resolutio sit a priori ad post. concedo i scientiis speculatiuis, et sic concordant scripturae, et haec responsio acceptatur ab ipso in libro 6. de resolutiōe illam quae ipsemet dedit in contraditiōibus secundum meta. 11. text. 11. quando dicitur quod in 7. loquebatur de resolutiōe naturae, quae sit ab effectum ad causas in secundo meta. loquitur de resolutiōe rationis, sed quia Aver. in com. 23. 7. meta. habet haec verba, quod resolutio sit a posteriori, deveniendo ad primum principium in cognitiōe, per quae uersa videtur, quod loquitur de resolutiōe in cognitiōe facta a ratione, et non de resolutiōe facta a natura. ideo dedit secundam responsiōem, quae nuper dixi, per quam positiōem vult hanc videri, quod liber post. dicitur resolutio non a resolutiōe secundum naturam, nec a resolutiōe rationis, quae est in artibus operariis, quae ambe sunt a posteriori ad prius, ab effectum ad causam, sed dicitur resolutio in resolutiōe rationis facta in speculatiuis, quae est a causa priori ad effectum, et hoc quia in lib. post. docet demonstratiōem simpliciter quae est a causa ad effectum, resperit cuius dicitur hic lib. resolutio, et haec positiō est etiam ipsius Tursani in primo articulo medicinalis in primo text. Sed nec Tursani, nec bonus Zimari qui quondam dormit peritatem attingere. nam non est diversus modus resolutiōis in arte speculatiua, facta a priori in natura, bonis enim est modus resolutiōis, utrum non intellego artes resoluere, sicut naturam, quia natura resolutiō in res existentes materialiter et realiter, sed artes resoluunt intentionem et universum est resolutio modo malitiae et scientia speculatiua.

Cito Tursi
nam et Zimari

Comit post
Zimari

ex quibus ē, exquirere. ecce resoluitur, est inquis
finito premissis & causis id est medijs, que aucto-
ritas licet ab ipso adducatur, tamen ē contra ipsum.
ut etiam notus scilicet doctoribus i sacris philosophie
patet, habetur enim ex hac auctoritate, qd resolu-
tio est investigatio premissarū, nō demonstratio
nō tendit ad investigationē premissarū sed ad in-
uestigationē questionis, si quidē premissis sunt
notae ut dictū est. Et quia hoc nūc scilicet habuit
pro duce Auer. et merito, ideo ex verbis Auer.
adduco quāta rationem Auer. in quest. 1. post.
quest. 4. de cōditionibus, que requiruntur ad
necessitatem premissarum demonstrationem,
habet haec verba. I E T Haec est scientia,
cuius proportio ad res naturales est proportio
notae artificialis ad res artificiales, & haec
est notitia, que est principium operis apud ipsam
naturam. pro ut notitia artificiosa est principij
operis apud ipsam artem, & hoc ē quod cōnectū
tur ultimis premis, & prima ultimus, & haec est
sciētia, cuius principium cogitationis est finis ope-
ris, et principij operis est finis cogitationis, &
infra subdit et illa est res, ob quā Ari. resolutio
eduxit cōditiones premissarū et syllogismorū,
qui finiuntur ad illa per que verba, medicos
per que eruditis i hac arte. eadebit, qd Auer. vult
quodcum in natura, qd in arte, qd in scientijs
resolutio est a primo cogitato ad principium ope-
ris id est a fine ad media, dicit enim Auer. propor-
tio ad res naturales est proportio rei artificialis
ad artificiales, & tandem dicit, qd haec resolutio
ve Arist. usus est in investigatione proprietatū,
premissarum demonstrationis, ecce in omni arte
& scientia, semper resoluendo, procedimus a
primo cogitato id est a fine ad media ad finem du-
centia, hoc modo processit Arist. in hoc primo
cognito prius fuit demonstrationis. scire, aues
signant resolutione conclusiones demonstrationis

○

EX. P. I. BERNARD LONGI

Et utrum per quatuor media preconcepit, scilicet
 illa per quod non est conclusio ut dicit Aristoteles.
 Ita, et quod hoc sit verum, arguo rationibus, et
 primo in consequentia tali patet, resolutio à qua
 ipse liber, scientie mathematicae et speculativae
 denominatur resolutio, est resolutio contraria
 compositioni, ergo non est resolutio à priori ad
 posterius, ut dicit ipse, antecedens est. Axioma in
 prologo hoc, quando dicit, est enim analogus con
 traria compositioni, et in com. 93. dicebat, et in
 tendit per resolutionem per contrarium, con
 trarium compositioni, consequentiam probat. quia
 per resolutionem illa à qua liber post. dicitur reso
 lutum est à priori ad post. à causa ad effectum,
 modo hoc est falsum si quidem resolutio contraria
 compositioni est resolutio à posteriori ad prius
 ut ab effectum ad causam, et Auer. in com. 93. d.
 à questio in premissis primas, si quidem compo
 sitio est à causis ad effectum, à premissis ad ques
 situm, resolutio contraria illi est, ex contrario, quis
 enim hoc negaret, quare si resolutio in speculas
 tivis et mathematicis est à questis ad causas, ergo eadē
 est resolutio in practico et speculativo et non
 est à priori ad posterius, ut ipse imaginatur
 cum suo Turisano, et in hoc si deesse Auer.
 adduco Aristoteles qui in primo post. 94. et in cap. 29
 habet quod facilius est resolutio mathematica quod totus
 ea dicit causam, quoniam facilius est invenire unū
 premissam, et plures causas, quoniam mathematica
 considerat tantum causam formalem, topicas oēs
 causas causarum generes, ideo illa facilius, ex
 quibus verbis colligo definitionem resolutionis,
 quod est invenire causas à qua fit ad premissas
 primas dicit Auer. in com. 93. et 94. ergo reso
 lutio à qua ipse liber, et scientie mathematicae
 dicitur resolutio, est resolutio quae fiturum
 à posteriori ad prius, si quidem quae
 situm est posterius, et compositionem premissis

Secundária,

Quarta

primi poss. cap.
29. ca. 91. - 3.
etby 6. pruna
poll. 17 2.

2

ad effectum, sed quia medium vel causa per quā
habetur scientia demonstrativa. est ultimum inue-
niens per resolutionē. ut Auer. dixit. 4. quæsto pos-
teriori. et sic nō dicitur resolutionē quia proce-
dit à causa ad effectum, non hoc est processus cō-
positus, sed dicitur resolutionē solum scientia,
et per consequens talis liber denominatur reso-
lutionē à resolutione facta circa inventionem
medij, quæ est ante demonstrationem. Ad tert-
iam rationē, quæ sumitur ex auctoritate Aver.
secundo metaphysicæ. in. dico qd per dissolutio-
nem Aver. intelligit dissolutionem, et non resolu-
tionem. declarat enim verbum Aver. posuit in text.
qd nō est possibile cognoscere infinitum. sed oportet
detrahere ad ultimas species, dicit Aver. nō si
posuerimus postremum non esse. i. ultimum. et
primum sic, destruitur scientia de resolutione,
quæ est secundum dissolutionem. ideo si diuisio
conuenit si quidem diuisio incipit à primo genere
usq; ad ultimas differentias et species. quæ non
datur processus à infinitis, et hoc est una via inue-
niendi de finitione. per diuisiōem primi generis
usq; ad ultimas differentias, et hoc si uerum,
unde qd inmet. postea loquitur de alia via inue-
niendi de finitione. i. de compositione, et hoc est
via uerba Aver. Erat ultima res ipsius scientie
materna. sunt maxime res solutæ. et in met. nāq;
procedit à posteriori ad prius. ergo resolutio nō
est à posteriori ad prius sed e contra. respondet
qd resolutio non est aliqua species demonstratio-
nis ut infra declarabo. non enim est demonstratio
solutio quia, nam demonstratio quia præsupponit me-
dij ad inuestigationem medij, et præmissas,
sed procedit à conclusione uel quæsto concessio
ad medij inuestigationem et sic materna. proce-
dit à posteriori ideo à quæsto sic posito et con-
cesso, ad inuestigationem medij et præmissas. sed
per tunc processum resolutionem, non procedit
ad effectum.

Solutio. 4.

ad effectum, sed quia medium vel causa per quā
habetur scientia demonstrativa. est ultimum inue-
niens per resolutionē. ut Auer. dixit. 4. quæsto pos-
teriori. et sic nō dicitur resolutionē quia proce-
dit à causa ad effectum, non hoc est processus cō-
positus, sed dicitur resolutionē solum scientia,
et per consequens talis liber denominatur reso-
lutionē à resolutione facta circa inventionem
medij, quæ est ante demonstrationem. Ad tert-
iam rationē, quæ sumitur ex auctoritate Aver.
secundo metaphysicæ. in. dico qd per dissolutio-
nem Aver. intelligit dissolutionem, et non resolu-
tionem. declarat enim verbum Aver. posuit in text.
qd nō est possibile cognoscere infinitum. sed oportet
detrahere ad ultimas species, dicit Aver. nō si
posuerimus postremum non esse. i. ultimum. et
primum sic, destruitur scientia de resolutione,
quæ est secundum dissolutionem. ideo si diuisio
conuenit si quidem diuisio incipit à primo genere
usq; ad ultimas differentias et species. quæ non
datur processus à infinitis, et hoc est una via inue-
niendi de finitione. per diuisiōem primi generis
usq; ad ultimas differentias, et hoc si uerum,
unde qd inmet. postea loquitur de alia via inue-
niendi de finitione. i. de compositione, et hoc est
via uerba Aver. Erat ultima res ipsius scientie
materna. sunt maxime res solutæ. et in met. nāq;
procedit à posteriori ad prius. ergo resolutio nō
est à posteriori ad prius sed e contra. respondet
qd resolutio non est aliqua species demonstratio-
nis ut infra declarabo. non enim est demonstratio
solutio quia, nam demonstratio quia præsupponit me-
dij ad inuestigationem medij, et præmissas,
sed procedit à conclusione uel quæsto concessio
ad medij inuestigationem et sic materna. proce-
dit à posteriori ideo à quæsto sic posito et con-
cesso, ad inuestigationem medij et præmissas. sed
per tunc processum resolutionem, non procedit
ad effectum.

Solutio. 4.

mus à simpliciter ad compositum, secunda autem est
quando incipimus à leuiori et diuulgatori, dū
scilicet hoc possibile, sicut incipimus in arte geo-
metrie à corpore, deinde procedimus ad super-
ficiem, postea ad lineam, et hinc intrat doctrina,
quæ dicitur resolutionē definitionis, quis enim eēt
ita mente capitis, qui non concederet resolu-
tionē à posteriori à leuiori notiori ad causas inue-
nientiam cum his resolutione utentes; illud ut
tunc constituitur, quæ uerba sunt exceptionis ab
Auer. in cap. de rectorica demonstratio. ut dixi,
quare potest resolutionē esse à posteriori et minus
inseparabili qd Aver. dicebat à diuulgatori, ad cō-
stituendam naturā. ideo si quidam causam prius
prius illius, quæ habetur, non amplius queramus
et hoc in speculationibus quia exemplificat de pri-
mo motore, ergo per omnia hæc uerba patet non
esse demonstrationem propter quid resolutionē,
cum sint processus oppositi, quare nec hi uiri
secundum Arist. ut debent nec Aver. aut
Alexandrum et Themist. quorum expositos
ne uidebimus, sed oportet soluere rationes eas
rum, quæ uidebuntur probare propositionē interio-
rum, uel uideatur habere aliquā efficientiam apud
aliquos prout dicitur in Them. in primo post.
cap. 26. quam meo iudicio non oportet soluere. si
quidem illa auctoritas est contra ipsum definitum
Them. ueram resolutionem in scientiis speculatis
tunc et in matematicis. et dicit resolutionē esse uera
conclusionem posita, causas, ex quibus est et quæ
re. modo primo positis. cap. conclusio est effectus
causæ, causas suas priores, ergo resolutio est à cō-
clusionem, quæ est effectus ad inuestigationem
causæ. ergo non est demonstratio propter quid,
si quidem ipsa non inuestigat causas, sed præsup-
ponit ad. Secundum rationem dico, qd sciens
na demonstrationis nō propter quid (ut ipse ma-
le sentit) sed scientia demonstratoris simpliciter
ter dicitur resolutionem, non quia procedit à causa
ad effectum.

Solutio primo
rationis.

Solutio secundo

Op. cōtillas
nō diff. 3.

Cōtillas

G pauca

in libro resolutory à fine, qui finis est scientia
 ro secundam conclusionem, hoc libro dicitur resolu-
 torius à resolutione vera, quae imitatur naturae
 modum, hoc declaratur, nam Aver. in hoc prolo-
 go declarat titulum huius libri, inquit, est enim
 analogus resolutioni contraria compositioni modo
 compositio est à causis ad effectum, ergo resolutio
 à qua in libro dicitur resolutory est ab effectibus
 ad causas, q. Aver. declarat primo post. 93. in
 quibus q. ut ex resolutione est contraria composi-
 tionis naturaliter, ergo resolutio vera est à quae-
 sitis ad praemissas, & hoc est resolutio modum
 naturae imitans, quae tantum habet fieri in scientia
 eius speculativa non autem in scientia practica.
 hoc probatur, nam cum talis resolutio ascendatur
 tantum in demonstratione simpliciter, quae non videtur scire
 tunc praedicere, sed tantum speculativa, merito illa
 non erit in scientia practica sed speculativa, res
 solutionem autem veram quae imitatur naturam
 fieri tantum in demonstratione simpliciter non in de-
 monstratione qua, nec propter quod, probatur, nā
 dictum est auctoritate Aver. primo post. 93. &
 94. & 172. & alibi q. resolutio vera. est in
 ultimo medio & praemissa, quae continet causam.
 cui auctoritas pro maiori, addo maiorem, sed tā
 tam in demonstratione simpliciter invenitur mea
 dum talis resolutione, ergo tantum in ista sit res
 solutio hoc modo, maiorem probo, nam haec res
 solutio non fit in investigando medium demonstra-
 tionis quia, si quidem primo post. 95. medium in
 demonstratione quia est effectus proprius, ut de
 claravit Arist. primo post. cap. 30. sed per resolu-
 tionem veram ad modum naturae. non invenit
 tur effectus, sed causa ut dictum est, ergo in de-
 monstratione quia, non fit talis resolutio, dicitur ergo
 go fit in demonstratione propter quod in qua
 rei invenitur, dico q. nec in demonstratione prop-
 ter quod, nam licet medium sit causa, tamen nota
 sicut invenitur demonstratio quia ex effectibus
 ut declarat Aver. primo post. 95. & phys. 53.
 & sic

& secundo tali, q. cum ergo medium in talis de-
 monstratione reperitur ex effectibus demonstratio-
 nis resolutione, ut declarat Aver. quia habet, cessat om-
 nis resolutio, ut declarat cap. 30. huius primi
 post. cum vero haec causa propria et prima quae
 conuenit cum effectibus sit causa formalis primo
 post. 31. 35. 36. meta. 16. secundo post. 58. & 67.
 quae causa formalis est medium, tantum in demo-
 stratione simpliciter. 2. post. 56. merito demon-
 stratio sequitur resolutionem uerā tantum ad
 istam demonstrationem simpliciter si quidem, res
 solutio cum sit inventio propriae causae & invenit
 solis, quae solum est causa formalis ingreditur de-
 monstrationem ab solutam, demonstrationem uer-
 ro propter quod non ingreditur causam formalem
 primo post. 35. sed efficiens finalis & materia,
 ut supra declaravi, quare sequitur conclusio uer-
 ra de merito Arist. resolutionem ueram tantum
 autem in scientia speculativa, quae utitur de-
 monstratione ab soluta, ex qua conclusionem sic de-
 clarat, patet aliud supra a me probatum, resolu-
 tionem non esse demonstrationem, nam per de-
 clarationem est resolutionem est primo medium quae
 solutio, & secundo eius inventionem, modo de-
 monstratio non invenit medium, sed praesuppos-
 nit, ut declaratum est, prius enim est resolutio, po-
 stea demonstratio sicut prius resolutio in arte,
 demonstratio sumet potius rationem syllogismi
 suppository uel hypothetici, non enim esset esse
 illos sed habes modum illorum procedat enim res
 solutio uerā ex effectibus posito uel concessio ad in-
 vestigationem causae, ut Thom. dicebat uerā cō-
 clusione posita causas exquirere, & Arist. dicit
 posito lōnā de facere q. vere cām, ē per modū syl-
 logismi hypothetici, uel suppository, qui procedat a cō-
 cessione & posito ab aliquo & probabiliter cognis-
 to, ad causam eius, ex quibus dictis p. alia pars
 conclusionis. f. lib. post. & pri. utrumq. dici re-
 solutivum à tali resolutione sic declarat, à res
 solutione

in libro resolutory à fine, qui finis est scientia
 ro secundam conclusionem, hoc libro dicitur resolu-
 torius à resolutione vera, quae imitatur naturae
 modum, hoc declaratur, nam Aver. in hoc prolo-
 go declarat titulum huius libri, inquit, est enim
 analogus resolutioni contraria compositioni modo
 compositio est à causis ad effectum, ergo resolutio
 à qua in libro dicitur resolutory est ab effectibus
 ad causas, q. Aver. declarat primo post. 93. in
 quibus q. ut ex resolutione est contraria composi-
 tionis naturaliter, ergo resolutio vera est à quae-
 sitis ad praemissas, & hoc est resolutio modum
 naturae imitans, quae tantum habet fieri in scientia
 eius speculativa non autem in scientia practica.
 hoc probatur, nam cum talis resolutio ascendatur
 tantum in demonstratione simpliciter, quae non videtur scire
 tunc praedicere, sed tantum speculativa, merito illa
 non erit in scientia practica sed speculativa, res
 solutionem autem veram quae imitatur naturam
 fieri tantum in demonstratione simpliciter non in de-
 monstratione qua, nec propter quod, probatur, nā
 dictum est auctoritate Aver. primo post. 93. &
 94. & 172. & alibi q. resolutio vera. est in
 ultimo medio & praemissa, quae continet causam.
 cui auctoritas pro maiori, addo maiorem, sed tā
 tam in demonstratione simpliciter invenitur mea
 dum talis resolutione, ergo tantum in ista sit res
 solutio hoc modo, maiorem probo, nam haec res
 solutio non fit in investigando medium demonstra-
 tionis quia, si quidem primo post. 95. medium in
 demonstratione quia est effectus proprius, ut de
 claravit Arist. primo post. cap. 30. sed per resolu-
 tionem veram ad modum naturae. non invenit
 tur effectus, sed causa ut dictum est, ergo in de-
 monstratione quia, non fit talis resolutio, dicitur ergo
 go fit in demonstratione propter quod in qua
 rei invenitur, dico q. nec in demonstratione prop-
 ter quod, nam licet medium sit causa, tamen nota
 sicut invenitur demonstratio quia ex effectibus
 ut declarat Aver. primo post. 95. & phys. 53.
 & sic

solutione inq̃, quæ est contra compositionem, ut dixit Aver. in magna com. lib. priorum, quæ ad nostras manus hactenus non pervenit magno nostro derimento, sed de bellis hoc potissimum cōquerendum est. Quod solent esse incausa ut huiusmodi scriptis careamus, sed Aver. declarat hoc etiam in com. 3. lib. 1. q. 1. est resolutio cōtra compositionem naturaliter, quæ resolutio cum in demonstratione simpliciter dēseruetur, quæ demonstratione habet agere per seclā sciā, tumq̃ finem merito dicitur utiq̃, liber & priorum & post. resolutio ratione finis, quia scia entia demonstrativa generata sunt demonstratione simpliciter, i. quia causa vel medium sunt resolutione inuentum, & causa est, si quidem scia cūdo de anima. 4. q. 1. a fine sumitur rei nomen, & secundo physicorum. 51. natura suas res a se ne ordinat, similiter & scientia, cum imitetur naturam, debet ordinare res a fine, quia finis. si simpliciter in qua mediū est inuentū resolutione, i. a fine utiq̃, lib. resolutiois denominatur. his enodatis patet Aver. dicta primo d. hunc lib. inscribi de demonstratione. & hoc quo ad rem tractatam, si quidem titulus libri sumitur a resolutione, secundo quando dicit inscribi resolutiois, hoc est quo ad modum tractandi, & nō solū rōe finis. si quidē demōtio quæ hic tractatur, quæ primo & post. se est demonstratio absolutā, eius mediū inuestigatur resolutione, ideo dicitur resolutiois hic liber ratione mediū demonstrationis, quod resolutione inuenitur, et hæc est expositio, quæ a nullo fuit acta. & videtur conclusa re Aver. dicta, quæ videtur esse diuersa, dicendo esse de demonstratione, & de resolutione libri titulum, licet alij dixerint titulum esse de demonstratione. tanq̃, de nomine libri, quans do vero Aver. dicit librum dici resolutiois, hoc est quā ad cognomen libri, hoc non videtur esse

que omnia sunt præter intentionem Aristoteli. & Aver. nulli enim inuenitur ab Aristoteli. q. forma resolutio, cum resolutio uero sit res in partes exquibus est composita, modo forma est simplex & composita, ut patet ab auctore sex principia erunt, ergo non resolutio præterea Aristoteli. & omnes boni per. dicitur formam corruptam, quoniam compositum resolutio, separatim enim formæ est corruptio forme. 4. phys. 17. & 18. ideo non possunt peripat. dicere, q. forma resolutio, & alij arguunt contra illam positionem, probando q. illa resolutio formalis ideo in qua resolutio tur forma, non datur, quia per se est resolutio formalis, in qua resolutio forma syllogistica in præmissis, arguo sic, omnes motus accipiuntur in hac resolutione termini ad quos terminatur hæc resolutio sunt præmissæ syllogismi, quæ præmissæ ut omnes cōcedunt habet rationem materiarie respectu syllogismi, ergo illa dicitur resolutio potius materialis q. formalis, cum resolutio tur in præmissis, quæ sunt materiarie syllogismi, sicut dicitur resolutio demonstrationis in præmissis materialibus per se, quia resolutio in præmissis, quæ sunt materiarie, præterea hoc est contra decretum Aver. in hoc prologo cum dixerit Aristoteli. utrumq. librum eodem inscripsisse nomine, ergo eadem resolutione, q. ipse declarans dixit, tam autem dicimus in lib. priorum, quid sit significatio si analitica, quare unica resolutioe voluit Aver. inscribendum esse librum priorum & post. non ergo datur una resolutio prior, reliqua posterior, præterea si ista diceretur resolutio posterior quæ docet resolvere syllogismum demonstrationis unum in præmissis suas, quæ sunt materiarie, ergo eadem potius diceretur liber top. & elementorum resolutiois resolutioe posteriori, si quidem dos est tales syllogismos resolvere in præmissis suis, quæ sunt materiarie quare dicimus q. ab una

met resolutione utiq̃, liber dicitur resolutiois, tum quia eadem est intentio in utroq. librum eadem res totalis tractata, quare una inscriptio, si quidem unus est liber ut declaratum fuit, Nec tamen uolo præterire q. aliqua additio unam res rationem contra hanc positionem quem putant de demonstratione, & sunt ex verbis Aver. in quibus suis log. cap. de definitione termini inquit Aver. exponens illud uerbum possum in definitione termini (in quem resolutio propositio) quia id in quod res resolutio per se, est id, quod potest inueniri solum per se, & id, in quam resolutio tur res per se, est illud i. quod resolutio, dat exemplum corpus resolutio in elementa per se, cum possint elementa per se inueniri sine eo, sed per accidentem resolutio in formam, quia requirit esse forma sine composito. tunc ex hoc arguitur aliqui, ergo non datur resolutio formalis, q. forma non potest per se esse alij. compositio, nam resolutio aliquid in partes permanentes, q. us hæc ratio usq. ad hæc tempora si habita pro demonstratione contra hanc opinionem, tamen si per se per se nullus est motus si quædem non dicit illa opinio q. datur resolutio formalis, ac si resolutio syllogismus in formam, si. in hoc concederet, argumentum haberet volut, sed uult q. sit resolutio formalis, quia syllogismus q. est forma demonstrationis resolutio, & non q. ad formam sit resolutio, sed q. a forma syllogistica fiat resolutio ad præmissas, & sic sit ad partes permanentes si quidem præmissæ permanent per se, alij. q. fini in figura & ordine, et sic hæc uerba sunt pro hac opinione, ideo illa res probabatur rationibus supra adductis, quæ uidetur militare, uoluit autem hoc declarare ut nihil omis plus desideretur in hoc quæ sit disputanda, sed hoc inscriberet aliquis nouus sacerdos in doctrina Aristoteli, si declaratum fuit ab auctore resolutione, utrumq. librum dici resolutiois unde est, q. illud dicitur

Dubitatur

dicatur liber priorum hic posse videtur ergo, quod
sint due resolutiones una prior, reliqua posterio-
rior, respondendo quod unam resolutionem dicatur resolu-
torum, verum illud dicatur priorum ut declaravit
Aristoteles primo priorum, quia tractatus de forma syl-
logismi, quae est prior et universalior demonstrati-
one, ostendit demonstratio est syllogismus, sed non
conuertitur, et quia universalis in doctrina semper
per praecellunt primo philosophiae. ideo ille dicitur li-
ber priorum, cum de re prior et universaliori
pertrahit hic vero posteriorum cum de re poste-
riori pertrahit, si quidem de praemissis demon-
strationibus, tamen utrumque liber dicitur resolutorius
ab unam resolutionem, non dicitur autem liber
top. et elementorum posteriores, quia liber priorum
primo et per se si ut ordinatus gratia demonstra-
tive discipline, ideo ille priorum. respectu illius
us, ad quem per se ordinatur, qui est liber in quo
de instrumentis agitur faciente demonstrationem
disciplinam, ut supra fuit declaratum, nec dicitur
nec resolutorius, si quidem Aristoteles in illis non utitur
resolutione aliqua, potest ergo quare dicitur re-
solutorius et quare nominatur priorum et post.
Sed hic dubitat Philopon cum Aristoteles in libro priorum
ruin docet componendi modum ipsius syllogismi
in modo et figura, similiter in libro posteriorum docet
modum componendi demonstrationem, ex utrisque
praemissis primis etc. unde est, quod potius resolutio
us nuncupatur ab Aristoteles quod compositus, addit
aliqui rationem, quia titulus libri debet sumi a
perfectiori, modo compositio est perfectior reso-
lutione, si quidem compositio est motus ad esse
resolutio est motus ad non esse, motus autem ad
esse perfectior est motu ad non esse. Ad hanc
dubitationem aliqui dixerunt, quod potius iste liber
dicatur resolutorius quod compositus, quoniam resolutio
est ab arte, compositio vero est innata a natura,
videtur enim componi syllogismum ex natura, sed
nec sic resolute syllogismum in praemissis modis

et etiam syllogismum non reperitur nisi duobus
modis una est compositio demonstrativa quae est compositio for-
mae syllogisticae in modo et figura, quando sunt due
propositiones in debito modo et figura et hanc com-
positionem habet demonstratio syllogistica cuius est compositio.
ab unam signum vel nota illationis et hoc est illa
de qua Averroes dicit secundum philosophiam 4. s. quod de motu
strationum compositio est compositio orationis emendatis
sue, quae quidem emendatio oratio ponitur in des-
tinatione syllogismi, alio patet dicitur compositio des-
tinationis respectu partium praemissarum, i. res-
pectu praedicati et subiecti, quae sunt compositio
ta in praemissa, ratione copulae coniungentis, et
sicut dicitur praemissa una respectu unius copulae,
erit vero plures cum non habet illam copulam, ergo
hanc compositio dicitur respectu copulae et verbi
prior vero dicitur respectu illationis vel signi vel
respectu medij termini unius, qui copulat composi-
tus motus extremum unum, hos duos compositio-
tionis modos declaravit Averroes per quem clare
in primo peribet. cap. 4. ubi loquitur de unam
orationis et syllogismi tam categorici quam condi-
tionalis. Ex quibus omnibus patet solutio ad duo
bonitatem quod cum in hoc libro nulla compositio demon-
strationis docetur ab Aristoteles, merito compositio
stratus non dicitur, si quidem invenitur hic Aristoteles in
negligat conditiones, per quas sciamus invenire
praemissas demonstrationes, ut Averroes dicit in
hoc prologo et dicit primo philosophiae 17. quae condicio-
nes non inveniantur, nisi per resolutionem et in-
ex scire quod est finis, resolutione investigavit co-
ditiones praemissarum, dicens si scire est, ut posuit
motus necesse est demonstrationem esse ex utrisque primis etc.
nisi quod aliter Aristoteles docuit modum componendi praes-
missas demonstrationes in modo et figura, quia hoc
preceptum declaravit in primo priorum, et si Ari-
stoteles in hoc libro cap. 31. loquitur de figura et composi-
tione demonstrativa omnia ut declaravit in libro priorum
ostendit, quare cum Aristoteles in hoc libro non docet compositio-

positionem, sed solum per resolutionem invenire
conditiones praemissarum, merito non compositio-
nis, sed resolutionis dicitur, sed aliqui acutius en-
geny insinuant, ergo tu non poteris evitare, quoniam
liber priorum dicitur compositorius, si quidem
ita Aristoteles docet compositionem et syllogismum
in communi, et demonstrationis in modo et si
gratia alia cum sit unus liber priorum et post.
per declaravit et in libro priorum Aristoteles docet
compositionem demonstrationis in libro posteriorum invenire
re conditiones praemissarum per resolutionem quare
non dicitur compositorius a prima parte libri, sicut a
dicitur resolutorius a secunda parte, pro resolutione
et rememoratio illud, quod supra declaravit multas sub se habet
gignit in libro priorum declaravit multas sub se habet
re species demonstrationis top. vel post. et philosophiae syllogis-
tamen syllogismus est qui forma primo et per se or-
dinatur ad demonstrationem tamquam ad finem et omnino
perfectissimum, et ideo Aristoteles in primo priorum
cap. primo ponens finem syllogismi, dixit esse
demonstrationem et scientiam demonstrativam,
ex hoc patet solutio ad Aristoteles lib. priorum docet ad compo-
sitionem et in hoc libro invenit praemissarum per re-
solutionem potius semper sit naturalis a resolutione quam a
compositio rei finis, nam syllogismus est eius compositio
ordinatur ad scientiam demonstrativam inquam ad finem, quae
scientia demonstrativa habet acquisitionem resolutionis id
a fine per resolutionem invenit denominationem ipsi
sum resolutionem, cum a fine rei sumatur des-
tinationis, sed contra hanc denominationem alio-
quis diffidit insinuat argumentum, quod a nullo
advenit, si per se rei denominationis sumitur a
fine, et ideo liber priorum et post. denominatur
resolutorius rei finis, i. scientia demonstrativa, quae
fuit acquisitionis resolutionis, eodem patet arguo sic, a
fine sumitur denominationis rei, sed compositio est
finitis resolutionis, ergo potius compositorius quam
resolutorius, quod vero resolutio videtur ad compositionem
omnem tamquam ad finem, nullus negat quod Aristoteles 7. meta. 2. 30.

H 3. ely.

Diffinitio 18
omnes possunt.Solutio
aliamDubitatio
Philop.

Ratio.

Solutio.

Solutio
aliam

uendis his rationibus est sciendum, quod resolutio cum sit duplex, ut supra fuit declaratum, uerba & non uera quae fuisse supra declarata, tamen pro solutione rationum aliqua repetere ut re difficili non erit damnum, dicimus igitur resolutionem ueram esse motum intellectus, qui procedit à conclusione posita ad inuestigationem medij et causae propriae quod Auerro. dixit esse discussum à primo cogitato ad principium factio- nis, Ariuero dixit esse à fine ad medium inue- stigationem, quae resolutio uera tantum fit in de- monstratione simpliciter, in qua causa propria rei inuestigatur, uerum instrumentum quo uti- mur per resolutionem, inue- stigando causam pri-ariam est syllogismus hipoteticus per naturam, qui, ut habet Auer. primo c. 2. secundo & ter- cundo phisic. 3. & in cap. de syllogismo hippo- tetic per naturam, potius habet manifestare qd probare habet enim procedere ex praemissis concessis ab omnibus uel pluribus ad manifestanda ea, quae sunt media inter per se nota, et naturaliter igno- ra, & ideo semper in tali syllogismo apponitur particula quasi, si procedes à positis nō absolute, ut procedis demonstrationis, sed à sic concessis & positis topicis & hoc dicebat Auer primo posse. 93. resolutio est à qua sit posito sic & concessio ad praemissam inueniendam. ut dicebat Them. & hunc modum Arist. seruauit in primo posse, qui procedens resolutione usus est syllogismo hypotetico per naturam dicens, si scire est ut posui- mus, necesse est demonstrationem esse ex ueris primis immediatis etc. quare instrumentum, quo utimur in resolutione, non est nisi syllogismus hipoteticus per naturam, & propter hoc dixi, qd re- solutio uera tantum de seruis ad inue- stigandum medium demonstrationis simpliciter nō quia nec propter quid, & ratio est, nam medium in demo- stratione simpliciter cum sit nobis & naturae no- tum, sufficit ad illud manifestandū syllogismus

hippote. per naturam qui habet manifestare quo
quomodo nota et ignota et non utitur in tali us
ita demonstratione quia, quomodo tunc causa in des
monstratione simpliciter esset nobis ignota et
est falsum, secundo tunc non declararet et pro
baret se effectus talis demonstratio quia esset
notum per demones quia. et est absurdum licet me
strumentum quo utitur in tali demonstrationis
causa significanda est resolutio que procedit per
syllogismum hipote. per naturam in demonstra
tione vero propter quod, cum medium sit causa
que est nobis naturaliter ignota et naturae no
ta. non utitur tali resolutione, si quidem talis de
monstratio medii utatur demonstratione quia, dices
bat enim Auer. secundo post. primo. que sita nos
turaliter ignota inuestigatur demonstratione.
ergo cum medium in tali demonstratione sit caus
sa nobis insensata ignota inuestigabitur des
monstratione quia. non resolutione, que utitur
syllogismo hipote. per naturam manifestate ea.
que sunt media inter per se nota et ignota sed
dices quis causa sciensifica sit nota per demones
strationem quia. tamen potest topicè inuestigari
resolutione, que utitur huiusmodi syllogismo hip
pote. respondet, et hoc esse band potest. nam
causa in demonstratione propter quod est ignota
nobis et naturae nota ideo cum sit nobis ignota
in omnino, non habemus aliud medium ad illam
manifestandam, nisi demonstrationem quia, ut de
claravit Arist. et Auer. primo physice. secundo
et primo post. cap. 30. et 2. phys. 33. nam hoc de
monstratio necessitat id, et nobis est ignota ut des
cussus autem est in demonstratione simpliciter in qua
causa est nota nobis et naturae. ideo ad illam ma
nifestandam non indigemus demonstratione quia,
si quidem hoc tendit ad ignotum, sed tantum in
digemus resolutione, que utitur instrumentum ma
nifestante potius et probante. Dices ergo de se
ut etiam hoc resolutio in demonstratione quia,

in qua medium est nobis notum. dico, qd nec si quis
dicitur hoc resolutio vera de qua nunc loquimur e
st a quo sita posita ad inuentionem medij, quod est
causa, ut supra dictum fuit. modo in demonstrat
ione qua medium est effectus ergo non deserv
uit talis resolutio in demonstratione quia, sed de
ne resolutio non vera, que est a causa posita
ad inuentionem ultimi & proprii effectus, qui
sit medium in demonstratione quia, sed aliquis in
sistat effectus est sensatus notus tamen primo, er
go non indigenus tali resolutione non vera ad
notificandum illum effectum, respondet, qd hoc
resolutio est necessaria in inueniendo medium in
tali demonstratione, non sicuti Auer. dicit. 4.
que sita posteriori loco, & primo pos. 34. qd des
monstrans demonstratione simpliciter, autur re
solutionem ex conclusione posita, inuestigando me
dium, quod sit causa et hoc est illa resolutio, per
quam Arist. resolutiue educit conclusiones demon
stratiuas simpliciter dicebat Auer. et tamen me
dium in tali demonstratione est nobis & naturae
sensatum. eadem ergo ratione in demonstrans
tione quia, ut licebat resolutione non vera ad in
ueniendum medium effectus a causa posita, quia
medium sit sensu, uel inductione notum. & sic
in resolutio qua utitur in demonstratione fines
plicitur, non est demonstratio. sed est inuentione me
dij in tali demonstratione. eadem ratione neq; hoc
resolutio non vera erit demonstratio, sed erit in
uenitio medij demonstratiouis quia. & licet mes
dium sit notum, tamen potest manifestari & de
clarari resolutione non vera, que est a causa sic
posita & concessa ad ultimum inueniendum ef
fectum, necnon nolo te imaginari, qd hoc resolutio
procedas a causa cognita scientisfice, sic enim
esset demonstratio propter quid, sed procedat a
causa supposita sic esse ad inuentionem effectus,
quo scito deinceps scire possumus perfecte causam
et sic differt a demonstratione propter quid,

ut nunquam agnosceret in scriptis suis licet ea
que Auer. dicit de ista resolutionis specie, sine
qua & possint subsistere, tamen nunq̃; Aristi-
p̃sami posuit nec ubi dicitur isti nec alibi, nō Ari-
de resolutione loquutus est .7. meta. 2. 3. et ibi.
6. primo possi. cap. 29. eo autem. 93. & .94. nec
unq̃; de nō vera resolutione aliqd̃ protulit. i. text.
uero secundū possi. Aristi. non loquitur de resolu-
tione. sed ut ipse Auer. declarat in com. 51. uult
declarare, quomodo causa finalis ingre ditur de-
monstrationem & potest esse medium in demon-
stratione cū supra declarasset de causa materiali
& efficiēti, & inquit, propter quid aliquis ambu-
lat, ut moueantur humores, quare hoc, ut eques-
tur inquit ut sanus fiat, hic est ultimus finis, & cū
finalis quā habuit, scimus causam illius effectus,
que potest esse medium terminus in demonstrare et
Auer. in principio eo habet, q̃ causa finalis est
que sita in hoc processu ut reddimus cuius gras-
tis aliquid sit. ergo si per te, iste esset processus
resolutionis non uera causa nō esset questio. sed
esset supposita quæretur autem effectus. mo-
do dicit Auer. causa est questio q̃ est contraria
nam in resolutione non uera, potius hic esset resolu-
tūis uere processus, quare hic textus est con-
trarius proposito ad quod trahit ipsam inuoluntate,
& hoc sit uerum uide etiam text. contra deus
res, quia semper Aristi. loquitur de cā quære-
nda, & uult efficiēti, & in hoc textu de finali. id
non exoterquendo textus dicamus ut Auer. sentit
q̃ resolution nō uera est quando causa cognita sit,
ex quo postea cognoscimus ipsam scientia
fice, illa est resolutio non uera. ut si quis liberet pro
decesso q̃ est interpositio, quæretur effectum, di-
cens inter p̃b, ergo aliquod opacum inter duo cor-
pora luminosa, opacum corpus terra, ergo terre
umbra mediat iter illa, terre umbra mediat, ergo
scriptis huius, a causa procedendo cognita uobis

repondre

habiter uel sic posita ad ultimum usq; effectum, quo cognito, possimus inde procedere sciuntificae ad cognitionem causae. & haec est uera mens Auer. quia non reperitur textus in quo Arist. expressit de ipsa meminisset, tamē hoc quod Auer. ponit, non repugnat eius doctrinae, sed potius explicatur ex processu & doctrina eius. Ex quibus omnibus sic declaratis facillime soluantur reines nes i oppositum. Et primo quando dicebatur medium in demonstratione quia, ad quod tendit talis resolutio ē notissimum ergo talis resolutio est supersflua. Respondet quod licet sit notum, tamen non inueniunt ipsum manifestari in suis uentis non notificante naturaliter cogniti. sed ea, quae sunt nota, sicuti est resolutio, quae uisitur in instrumento, syllogismo hypothetico per naturā non si permissa demonstratione possunt mentes fessari tali medio & etiam propositiones per se notae, ut supra declarauimus, non in consonum erit manifestare effectum medium in demonstratione

Solids covered

no tercie dub, que erat. si ex tali processu ad
esse causae quatuor manifestare esse effectus
ita inde habemus causas esse hic processus esse
superfluous. si quidem esse causas erat primum.
respondetur

respondetur qd esse causa est suppositum esse. et concessum, sed non scientifice & vere, sed est suppositum, sic ut ex illo supposito, syllogismo hypotetico per naturam, manifestemus effectum, ex quo posita scientifice & proprie cognoscimus esse cause, sicut ex effectu posito & concessio in resolutione vera minusquam causam per resolutionem, que procedat per syllogismum hypoteticum per naturam non per demonstrationem quia, nam per hanc scientifice cognoscitur, ex qua causa cognita demerps per ueram scientiam Scientius effectum, sic ad punctum argutus mentis, causa in resolutione non uera est cognita probabitur, & est potius concessa, sed postmodum scitur scientia perfecta, que illi conuenire potest. Eadem responsione possunt etiam solui uere ultimam dubitationem, que probabat falsam resolutionem esse demonstrationem propter quid, quoniam procedat a causa ad effectum. qui processus est demonstratio propter quid uel simpliciter, dico qd non semper processus a causa ad effectum est demonstratio propter quid, sed debet esse a causa uera & uere cognita scientifice non ad esse effectus, sed ad propter quid effectus, quod est ignotum naturaliter. modo haec resolutio procedat a causa non cognita uere, sed supposita & concessa. & non tendit ad quiescentem ignotum naturaliter. s. ad propter quid effectus, sicut demonstratio, sed tendit ad esse effectus, quod est motum, manifestatur uero resolutum, modo demonstratio tendit ad quiescentem naturaliter ignotum secundo positi. cap. primus & haec sunt dicta pro solutione harum rationum & pro dilucidatione huius quiescentis secundum decretum Auerro.

PRINCIPES Vero partes sunt cum non scilicet Auerro, declarasset & subiectum & librum. 3. declarare pauca aggregatur de diuisione libri, & hoc non sine ratione si quidem diuisio

esset

740444-619 2021

nis, non tamen est necessaria hac propositio ex parte predicati, nam ad hoc ut sit animal, non est necessarium, quod sit homo, ideo dicitur hac propositio necessaria per accidens dicitur Auerro. locus allegatus, quia est necessaria per totam tantum partem, modo quod per partem est per accidens est. s. phyls. primo, secundo est sciendum qd si propositio Auer. primo posterioꝝ. 20. qd predicata superiorum per accidens conueniunt habent inferioribus, unde ibi debet causae generis dum attribuitur speciei, sunt causae remotae, et Aristot. primo posterioꝝ. 11. et 23. inquit qd si predicata figurae conueniunt primo, attribuiamus triangulo, erit propositio per accidens, quia hoc predicatum non primo illi conuenit, similiter si illud attribuiamus ysaac, per accidens illi conuenire dicitur, quia non primo, sed per aliam naturam illi conuenire dicitur, si quidem per naturam generis, quibus sic declaratis, est tertio sciendum qd praemissae demonstratae inquitum praemissae habent hoc a syllogismo i. conueniunt in modo et figura, quod sine posita et concessa, si quidem de ratione praemissae, ut praemissa hoc est ut sit posita et concessa in syllogismo siue uera siue falsa, non est de ratione praemissae, ut declarabitur in com. 13. ubi inquit Auerro. quod praemissa tunc dicitur praemissa, quando accipitur, ut pars syllogismi, ergo esse praemissas in modo et figura competit primo syllogismo inquitum syllogismus, et propter hoc Aristot. in definitione syllogismi accepit praemissas, dicit enim est oratio, in qua quibusdam positis et concessis necesse est aliud euenire ab his, est et aliud predicatum, quod primo conuenit syllogismo, ut syllogismus scilicet notificare ex noto ignotum, haec enim proprietas primo competit syllogismo ut patet per eius definitionem, ista inq. predicata et proprietates cum primo conueniunt generi, si applicentur speciei erunt

valiter ex nolo. dico qd accipio per accidens, ut
distinguitur contra primum & secundum qd spe-
sum, non autem ut distinguitur contra per se, na
hæc proprietates dicuntur per accidens conueni-
re demonstrationi, quis nō conuenit ei secundū
qđ ipsa & primo, sed ratione aliterius, tamē pos-
sum dici per se conuenire, quia sine illis conditio-
nibus non possunt esse premissæ demonstratiue,
verum non sunt de qualitate illius, nam illa est qđ
dicitur aliquid & incipit quidditatum illi conue-
niens, quo primo posio, ponitur, & primo remou-
to, remouetur, ut Ara. declarat cap. ii. et sic nec
cessitas erit prima conditio dicens quidditatem in
demonstratiuis premissis, ut declarat Auer. pri-
mo possi co. 23. qđ illa possum, ponitur præmissæ
hæc esse demonstratiua, & illa remota, remouens
tur ab eē demonstratiua, patet igitur quæ Auer.
dicat in hac secunda ratione, & quomō deducit,
possi quam ponens tertiam rationem & causam,
inquit. ¶ Tertia uero causa est & ne his fiat repe-
titiō in scientia, nā ex hac devenitur ad rei nuga-
tionem, quæ est rei inuilibis repetitio. & si fas
serius auctoritate Themiſi dixerim idem sepius
us repetendum diuino ordinale procedamus,
sed quando sine ordine ac uoluntate, eiusdem rei
his fit repetitio, hoc uanum & frustratorum est
in arte, ad quod inconueniens deducit rationem
Auer. si liber possi. præcederet librum priorum
tunc eiusdem rei fieret duplex repetitio. qđ est
falsum, qđ etiam deducit in prologo primi phys.
falsitas consequens est nota, consequentia uero
deducitur, hoc patet, si liber possi. qui tractat de
demonstratione præcederet librum priorum, ers
go in illo tractatu oporteret cognoscere sollos
gismum in communi & eius definitionem. sicut
Aristote. agit, qui in definitione demonis, ius-
tur syllogismo, et prædicalis eius, si per se se-
queretur deinceps liber priorum, qui tractat de
syllogismo in communi, ergo ibi iterum tractare

tur de syllogismo, & sic duplex inuicis repetitio absq; ordine, quia ordinata semper in arte uniuersalis procedens particularia, sicut in natura materia primo recipit formas uniuersales postea particulares primo meta. 17. primo enim hō uiuit uita plantae, postea animalis ultima intellectus sic & in arte debet esse ordo seruatus, & non duna inordinata & multis repetitio & hoc est breuis causae intellectus, sed q̃a Auer. dicit quodam uerba difficillima, ideo sciendum est, q̃ syllogismus ut syllogismus nihil aliud est, nisi praemissae posita in debito modo & figura nam de ratione praemissae est, q̃ sit pars syllogismi, ergo quot sunt, & quales sunt praemissae, tot erunt syllogismi tales, unde ex ueris praemissis erit demonstratiuus syllogismus, ex probabilius. quae uidentur omnibus, uel saltem sapientibus erit topicus syllogismus, similiter & si quae sunt aliorum syllogismorum species erit ex praemissis propriis ipsorum, tunc dicit Auer. ¶ Procedens enim hoc modo doctrinae ¶ sciens q̃ tractatus de demonstratione & de particulariari procederet tractatum de syllogismo, & de uniuersali ¶ Coniungit quod hanc eandem rem ¶ sciens praedicatū comune & uniuersale, quod est syllogismus ¶ Commouet de praemissis ueris ¶ id est de demonstratione, & de probabilius .i. de topico syllogismo ¶ Et alijs speciebus praemissarū propriis .i. de alijs syllogismis, si quidem dictum fuit syllogismos non esse nisi praemissas in debito modo & figura ex tali materia, sicut logicum uero ut syllogismum esse praemissarum assumptarum in modo & figura non eorum. Etato ex aliqua materia & ideo dicit Auer. ex alijs speciebus praemissarum propriis accipit. a. propria hic non pro conuertibilibus. sed accipit proprias ut opponantur praemissae uniuersali nam quum praemissae. sed ut sunt in propria materia. adeo ut Auer. per proprias praemissas intelligis

spiral Fr

proprias species syllogismorum, verum hic est advertendum verbum unum Auctori quod dicit. Et si que alie sunt premissae, que consunt syllogismum perfectum secundum figuram praeter has duas species premissarum. Ex quibus verbis videtur quod tantum duae sunt premissarum species, quae faciunt syllogismum perfectum, scilicet premissae demonstrativae, et probabiles. ergo alie videtur, quod non faciunt syllogismum perfectum, quia Auctor loquitur de aliis conditionibus, dicens si quae alie sunt, ergo videtur, quod sophistici syllogismus non sit syllogismus, neque rethorici nec poetici, pro intellectu huius duobus, est sciendum, quod perfectus syllogismus in figura et modo definitur ab Aristotele in primo priorum, quod est instrumentum, quod ex premissis positus est concessus, habet aliud naturaliter ignotum notificare, verum si hoc, quod notum sit, est ignotum naturaliter proprium, universale et necessarium, et sit notum ex premissis propriis necessariis et universabilibus, hoc fit per demonstrationem, ut patet secundo posteriorum, primo, si vero id, quod probatur, non est universale necessarium sed est particulare, probatur ex premissis non universabilibus omnibus hoc fit syllogismo copulativo, quod hoc sit verum, probatur nam Aristotelem in primo posteriorum, 31. conclusit, quod demonstratio tantum sit in prima figura, et in primo modo primae figurae si est affirmativa, negativa vero in secundo modo, quod ambo modi concludunt universales, et earum prima figura sunt duo modi syllogismi perfecti particulariter concludentes, dicitur et ferio. et secunda etiam sunt syllogismi particulariter concludentes, et si sint imperfecti, tamen reducuntur ad perfectos. In tertia omnes concludunt particulariter, et tamen omnes dicitur habere figuram perfectam, vel possunt reduci ad perfectam, illis autem non videtur demonstrator, si quidem procedit ex universabilibus propriis ad quae sita universalia,

in hoc

quare et premissae top. habent tantum figuram perfectam, et modos in particulari concludentes, dicitur modo si sita premissae syllogismi cathe. et premissae demonstrativae habent figuram et modos perfectos universales concludentes, et ideo dicitur de his duobus tantum premissis, quia id, quod potest fieri vel est universale vel particulare si universale utitur premissis demonstrativis, si particulare utitur probabilibus premissis, ut declarat fuit, syllogismus vero sophisticus et elenchus apparet propter similitudinem habere formam, et non habet dicitur in paradoxis vel syllogismus deceptionis unde Aristoteles primo elenchorum primo inquit, nam sicut aliqua videntur pulchri alij propter decorem, alij videntur componentes se, sic alij sunt syllogismi veri, alij vero cum non sint apparent, quare concludit in fine cap. est autem syllogismus elenchus apparet, et non expositus, de syllogismo vero reth. et poetico non est dubitandum, si quidem non sunt veri syllogismi, nam rethor utitur entimemate pro syllogismo, quod est syllogismus imperfectus, et non habet notificare ignotum naturaliter, eodem modo nec syllogismus poeticus habet naturaliter ignotum notum facere, sed tantum metaphoras et similes ditudinis inducere. Ex his sic declaratis patet verba Auctoris syllogismus vel premissas, quae in ferunt naturaliter ignotum, conveniunt primo premissis demonstrativis secundum topicos et probabiles, et alijs si quae sunt, quae habent perfectam figuram et modum, dicitur dubitando, quod vere nulla aliae premissae habent perfectam figuram syllogisticam modo et figura consistentem, et hoc modo intelliguntur verba Auctoris. et tres causae ab ipso assignatae quare lib. priorum praecedat librum posteriorum, sed per soluta prima pars huius quaestio, reliquum est videre de secunda parte re. quem locum dicitur hic lib. reth. et poet. inquit sequentium, scilicet top. elenchorum reth. et poet. inquit.

An lib. post. 1. procedat lib.

in hoc quaestio omnes conveniunt, quod lib. post. praecedat omnes, excepto lib. top. de hoc enim multi et maxime viri tenent, quod lib. topico. procedat lib. post. de alijs non est dubium, quod sequuntur, sed dubium de lib. top. sed quia hoc potest habere et rationes satis apparet, et multantes non obstat, ut novimus, ideo videtur primo opinionem istam non errantem rationes, deinde positionem Auctoris, et istas rationes quibus perspicitur veritatem substatendo, nulli adductis, Philopon. inter expoz. Aristoteli, certe ab solutissimis, multum in dialogo huius libri lib. post. praecedat librum elenchorum, et philo de causa primo quia libet elenchorum in libro est ad demonstrationem, quare inopportunitatem est ipsam ponere ante librum de demonstratione, etiam nullam ei utilitatem afferat, secundo debet praecedere, nam maxime verenda est conversatio in mandatis, priusque verum notificatur, nam non potest latere habitus acquisitus mendaciorum per quem homo sit indispotus ad verum cognoscendum, quare lib. elenchorum, qui de mendacijs, non debet praecedere libro post. qui de vero perit, et dicit Philopon. debet praecedere lib. post. illud, nam veritas ante cognoscendum mandatum cognoscere facit et illud redigere quare prius debet nos haberi veritate, ut ipse ad conclusionem mentis datus possit procedere, quare lib. post. c. doceat instrumentum acquirere veritatem, debet praecedere lib. elenchorum, qui de mendacijs tractat, unde per istas rationes concludit hic bonus vir lib. post. praecedere librum elenchorum, sed quia in hoc nullus est dubium, ideo ponamus rationes eorum, per quas voluit librum topico. praecedere librum post. et postea positionem Auctoris, declarativam Philopon. et Avic. arguit circa hoc quaestio, prius ratione, quae recitatur ab Auctore in illis verbis, et quidam autem putaverunt, usque ad illud verbum in exclusivae, scilicet ad quod putaverunt, praecedat illi causae rationes, quod semper

Prima ratio.

autem

Auerroes tali pacto, probat librum post. prece-
dere libris top. ordine notat, et necessitas, si-
cut se habent fines inter se, sic se debent habere
media, que ducunt ad fines inter se, sed scientia
que est finis demonstrationis, est notior opinio-
ne, que est finis syllogismi topici, ergo lib.
posteriorum cum tractet de demonstratione tam
q. de notiori, precedere debet si quidem nos
lura prece lunt in doctrina, prece dū etiam
ordine necessitas, nam non possumus scire opo-
monem, que se habet ut priuatio, nisi sciamus de
monstrationem, que se habet ut habitus, ergo nō
possumus cognoscere premissas topicas, que du-
cunt ad opinionem, nisi pre cognoscamus premis-
sas demonstrationes, que ducunt ad scientiam, q.
suo non possumus cognoscere opinionem, nisi
pre cognouerimus scientiam, patet si quidem opi-
nio de finis non potest abiq. q. cognouerimus scia-
entiam, nam opinio est scientia imperfecta, uel
est priuatio scientie certae, ecce qualiter in desin-
tione opinionis capitur scientia, sed non e contra
nam scientia est habitus acquisitus per demons-
strationem, non enim indiget in sui definitione
opinionem, quare cum sit notior, et liber pos-
teriorum tractet de instrumentis ducente ad
scientiam, liber topic. de instrumentis ducente
ad opinionem, q. de necessitate sequitur librum
posteriorum precedere librum topic. ordine
q. notioritas et necessitas, sed Auerro. nos
sistat dubitans contra hanc rationem et soluit in
illis uerbis. I Nisi esset habitus et nam habitus et
priuatio sunt relatiua, sicut n. refertur priuatio
ad habitum, sic refertur habitus ad priuationem, sunt
n. simul et in cognitione, et in eis q. admodum est
lex relatiuorum in quorum definitionibus, licet
unusq. ut, ergo cum sint relatiua, oportet q. unū
per reliquum de finiat, hanc dubitationem solu-
uens Auerro. dicit q. priuatio et habitus possi-
sunt bisariam capi. uno modo inq. ut habitus

sub

sub rōe formali et sunt ut sic, relatiua ut genus
predicatur in quid de differentibus specie. Et ut
species predicatur i quid, de differentibus nume-
ro, nam iste sunt eorum formales rationes et de
finitiones, ut sic genus et species sunt relatiua,
dicebat enim Porphyrius. species est generis spēs
et genus speciei genus, simul enim de finia-
untur et cognoscuntur, secundo modo possum
capi genus et species non sub ratione eorum for-
mali, sed pro rebus subiectis generis et speciei, ut
puta genus pro animali, species pro homine, si
quidem q. si genus uel species hoc est opere int-
tellectus, s. meta. 30. et ut sic accipiendo genus
et speciem pro rebus, illis, subiectis, sic non sunt
relatiua essent enim accidentia, modo ut sic sunt
in predicatione subie nec simul definiuntur, sed
unum definitur per aliud et non e contra. nam
homo quia constat ex animali, definitur per aīd
quod est prius eo, definitiones enim sumuntur ex
principijs intrinsecis rei primo de anima. s. ideo
animal necessario ingreditur hominis definitio-
nem, sed homo non ingreditur definitionem aīd, s.
tum quia animal est prius illo, tum etiam, quia nō
est principium eius, his stantibus patet responsio
Auer. habitus et priuatio sunt relatiua, concedo
sub rationibus propriis, i. inq. ut habitus et priua-
tio, uel formaliter, pro perfectiōe et imperfectione,
sed nego pro subiectis eorum, i. pro rebus subiectis
perfectiōi et imperfectioni, et hoc est responsio
peripatetica, que nō tantū de feruit huius argus
menti solutionem, sed multis leuatur euallibus solu-
dis, uerū cōtra hanc solutionem Auer. iterū instat ue-
rū pro intellectu argu. Auer. quod est difficile,
est intelligendū, q. premisse demonstrationes que
sunt per se nolae non sicutur per propositiones
probantes bonitū et sensu, ut Auer. d. primo post.
ca. 7. et secundo eadē. 22. que propositiones homi-
nū cōsensu probate sunt uulgare et topice, que
uideatur contrariis pluribus uel saltem sap. et ideo

K y per

de finibus et de
re ex se habet
animal, patet
se. inq. ut
et ut dicitur

sub rōe
formali et
sunt ut sic
relatiua ut
genus
predicatur
in quid de
differentibus
specie. Et ut
species
predicatur
i quid, de
differentibus
numero, nam
iste sunt
eorum
formales
rationes et
definitiones,
ut sic
genus et
species
sunt
relatiua,
dicebat enim
Porphyrius.
species est
generis spēs
et genus
speciei
genus, simul
enim de
finiuntur et
cognoscuntur,
secundo
modo
possum
capi
genus et
species
non sub
ratione
eorum
formali,
sed pro
rebus
subiectis
generis et
speciei, ut
puta
genus
pro
animali,
species
pro
homine,
si
quidem
q. si
genus
uel
species
hoc
est
opere
intellectus,
s. meta.
30. et
ut
sic
accipiendo
genus
et
speciem
pro
rebus,
illis,
subiectis,
sic
non
sunt
relatiua
essent
enim
accidentia,
modo
ut
sic
sunt
in
predicatione
subiecti
nec
simul
definiuntur,
sed
unum
definitur
per
aliud
et
non
e
contra.
nam
homo
quia
constat
ex
animali,
definitur
per
aīd
quod
est
prius
eo,
definitiones
enim
sumuntur
ex
principijs
intrinsecis
rei
primo
de
anima.
s. ideo
animal
necessario
ingreditur
hominis
definitionem,
sed
homo
non
ingreditur
definitionem
aīd, s.
tum
quia
animal
est
prius
illo,
tum
etiam,
quia
nō
est
principium
eius,
his
stantibus
patet
responsio
Auer.
habit
et
priuatio
sunt
relatiua,
concedo
sub
rationibus
propriis,
i. inq. ut
habit
et
priuatio,
uel
formaliter,
pro
perfectiōe
et
imperfectione,
sed
nego
pro
subiectis
eorum,
i. pro
rebus
subiectis
perfectiōi
et
imperfectioni,
et
hoc
est
responsio
peripatetica,
que
nō
tantū
de
feruit
huius
argus
menti
solutionem,
sed
multis
leuatur
euallibus
solu-
dis,
uerū
cōtra
hanc
solutionem
Auer.
iterū
instat
uerū
pro
intellectu
argu.
Auer.
quod
est
difficile,
est
intelligendū,
q.
premissae
demonstrationes
que
sunt
per
se
nolae
non
sicutur
per
propositiones
probantes
bonitū
et
sensu,
ut
Auer.
d.
primo
post.
ca. 7. et
secundo
eadē.
22. que
propositiones
hominū
cōsensu
probate
sunt
uulgare
et
topice,
que
uideatur
contrariis
pluribus
uel
saltem
sap. et
ideo

do namque variabilis scilicet peritum falsum, nec
necessaria contingens possibile premissa: et topice cum
sunt multi modis variabiles. scilicet per verum falsum,
necessarii contingens possibile impossibile, iude
tur, quod difficilius modo cognoscantur, quod hoc sit
verum Ari. et Aver. primo post. 94. habent quod
facilius est resolutio demonstrativa, scilicet topica, de
causam Arist. et Aver. quia demonstrativa res
solutio habet invenire unam causam tantum, et
unam premissam scilicet veram, sed resolutio topica
habet invenire plures premissas, modo factus
est invenire unum, si multas ex quibus p3. quod cum
resolutio tendat ad premissas, ut declaratum fuit
superius, premissa demonstrativa cum accipiat unum
tantum, facilius erit, topica vero cum sit multiplex
erit difficilius, quare postea ordine facilitatis lib.
post. precedet librum top. tum etiam cum dicitur
fuit Ari. primo de a. s. quod recto cognoscimus ob
liquum, quare rectum erit notius obliquo, ergo
premissa demonstrativa potius erunt notiores
topica, cum veluti rectum quid se habeat, sum. n.
verum et necessaria, et ideo Ari. primo top. cap.
primo, de finis p. syllogismi secundo de monitionem. 3.
top. ultimo sophi. et in primo elementorum cap.
secundo in fine recapitulat se dixisse primo de de
monstrativo, secundo de top. 3. de longis. d. velle
loqui, quare videtur. quod Ari. ponat ordinem, neces
sarium horum librorum, ubi p3. semper librum post.
premissa lib. top. et Ari. primo priorum pri
mo proponens intentionem simul et semel pro
positum intentionem lib. priorum et postea quare
absurdum esset, medium ponere librum topica.
inter hos libros et in cap. 5. Ari. ordinat hos lib.
bros, inquit prius dicendum est de syllogismo. post
hoc de demonstratione, deinde causam dicit, quia
syllogismus est univocalis demonstrativa, et
non dicit prius, de syllogismo, postea de top. sed
post de demonstratione, et Aver. inquit post hunc tractat
tum, in medietate loquitur de demonstratione, et in fine se
do.

do, quod semper rationes topice precedunt demon
strativas sic et lib. top. d3. precedere lib. post.
pro solutione est notandum verbum Aver. in pas
sage si prius top. in principio quod in quodam ar
te sunt duo, quorum unus est scientia rerum et mo
dorum, quibus constituitur, et altera est exen
citatio illarum institutionum eorumque usus, sicut d
i arte medica, inquit ipse sunt regulæ, quibus ac
quiritur virtus et est exercitatio, et usus illarum
rerum, et quo continuo usus generaliter habetur, quo
facilius et promptius possimus operari, quo scilicet
de respondet Aver. quod usus premissarum topica
rum precedat usum premissarum demonstrativarum,
ergo premissa topice precedunt premissas
demonstrativas, negat similitudinem et
proportionem Aver. nam premissa top. et des
monstrativa sunt due species eque diversae, quia
una non est univocalis reliqua, ergo pars
topica et demonstrativa sunt due partes logice
eque distinctae, ut d. Aver. in cap. de proporti
one et sic una hac ratione non precedat reliqua
sed potius esset dicendum librum hunc precedere
re librum top. ut de declarationi, causa vero quare sit
multitudo non tenet, est hoc, nam in scrutinio vel
questio, rationes topice precedunt demonstrati
vas quia ista questio vel scrutinium est usus dos
trinae non doctrina, in quo usus disputans vel quæ
ræ rei veritatem, primo videtur rationibus topicis
secundo demonstrativis, et hoc quia rationes to
pice procedunt ex cõibus, quæ sunt facilliora, de
monstrativæ vero cum sint ex propriis, sunt dif
ficiliora, ideo in eadem arte in usu doctrinae
videtur primo topicis rationibus secundo demon
strativis, ista vero ratio non est servanda inter
doctrinam demonstrativam et topicam, quia ista
doctrinae vel species doctrinae sunt res eque di
versae, quarum una non est univocalis reliqua, et
ideo una non dicitur precedere reliquam, quia
univocalis, doctrinam vero topicam non dicitur
cessu et

verfaborem doctrina demonstrativa, probat
Aver. si quidem univocalis. 7. meta. 4. 3. et pri
mo phys. 4. continet sub se in potentia portatus
laris, ut etiam declarat Aver. primo post. tertius
verum d3. continere particularem respectum, quorum
est univocalis, et non alia diversa sua coordina
tione, docet enim Ari. primo phys. primo, quod
materia prima est univocalis respectu materiae
proprie, non respectu finis vel efficientis, hunc
dicit Aver. si doctrinae species, quæ docetur in
lib. top. esset univocalis specie doctrinae, quæ
docetur in lib. post. tunc cum univocalis continet
sub se in potentia particularia, cum Ari. doceret
premissas vel conditiones subiecti libri top. in po
tentia doceret conditiones premissarum de moni
tivarum, ergo premissa topice precedunt premissas
demonstrativas, negat similitudinem et
proportionem Aver. nam premissa top. et des
monstrativa sunt due species eque diversae, quia
una non est univocalis reliqua, ergo pars
topica et demonstrativa sunt due partes logice
eque distinctae, ut d. Aver. in cap. de proporti
one et sic una hac ratione non precedat reliqua
sed potius esset dicendum librum hunc precedere
re librum top. ut de declarationi, causa vero quare sit
multitudo non tenet, est hoc, nam in scrutinio vel
questio, rationes topice precedunt demonstrati
vas quia ista questio vel scrutinium est usus dos
trinae non doctrina, in quo usus disputans vel quæ
ræ rei veritatem, primo videtur rationibus topicis
secundo demonstrativis, et hoc quia rationes to
pice procedunt ex cõibus, quæ sunt facilliora, de
monstrativæ vero cum sint ex propriis, sunt dif
ficiliora, ideo in eadem arte in usu doctrinae
videtur primo topicis rationibus secundo demon
strativis, ista vero ratio non est servanda inter
doctrinam demonstrativam et topicam, quia ista
doctrinae vel species doctrinae sunt res eque di
versae, quarum una non est univocalis reliqua, et
ideo una non dicitur precedere reliquam, quia
univocalis, doctrinam vero topicam non dicitur
cessu et

cessu & famosis primo ponit illas, ergo lib. top. seruat cognitionem premissarum demonstrativam debet precedere librum post. nego similitudine pre cognoscere premissas probabiles. cum non quia isti libri docent species doctrinae diversas, quas sunt illis universales, nec cognita facilliores, cum una non est universalis reliqua, ut dixi licet cum sint multiplices, & si dicat, & rationes topi in ista doctrinae rationes topice procedunt, sed ea exerceat nos ut facilius aut cognoscamus de monstratis dico, & hoc est in sermone actus di. suatudo, secus autem in de doctrina earum, imo. imo potius premissae demonstrativae afferunt ut namque topice, cum se habent ut habitus, top. ut. ro ut peruationes, ut dictum fuit supra, & per bone. Responsionem per solutio quare rationis que dicitur librum top. procedere, cum tractet de facillioribus, similiter per solutio ad tertiam rationem que dicitur universalis procedere, cum premissae topice sint universales, si quidem ad omne que situm habent additum, quare etiam tractatus est proponendus tractatus de premissis demonstrativis, cum sint proprie dico, & top. picius habet propositiones magis universales circa hoc sunt declaratum in lib. priorum, ut supra factum, sed intentio Arist. in hoc lib. est dinumerare condiciones premissarum demonstrativarum. & est verbum illud, quod dixit Aver. supra in cap. de intentione, & dicitur enim ille has premissas secundum numerum suum et attributorum, adeo ut intentio Arist. sit indagare condiciones premissarum demonstrativarum, ut Aver. declarat primo post. co. 8. & 17. similiter in lib. top. non intendit Ari. de premissis probabilibus pertrahere nisi condiciones et proprietates, per quas in specie talis premissae collocantur, tunc respondet Aver. & haec signa facit probabiles ut premissarum sunt disposita id est diversa, dis spectum, & que differunt a signis premissarum demonstrativarum, & sic condiciones unius non sunt universales conditionibus alterius, et per consequens nec una premissa erit communior reliqua. deinde ponit secundam responsum in illis verbis & Ac etiam o utramque scirem quid com. rationis in illis verbis. I. E. T. Si concederemus solutio, r.

erat

erat enim ratio quanta, cum omnis premissa de modo soluit rationem premissae top. debent precedere, quia quia universales, nam omnis premissa demonstrativa est diuulgata & topica sed non ex parte, Aver. negat hoc & dat istam rationem, non premissae demonstrativae, quae sunt ex parte ad inquisitionem acquiritur non sunt topice & diuulgatae, si quidem non sunt usque omnibus vel pluribus, sed dicitur ad hoc sunt topice quia topice praemissae est usque omnibus vel pluribus vel saltem in top. mo istae praemissae per Aver. sunt usque top. ergo top. dico & non sufficit ad hoc ut sint topice & sint usque top. vel omnibus vel praecipuis sed requiratur etiam, & sint ex terminis, qui habent rationem ad utrumque, partem contradictionis ut de clarauit Arist. primo post. co. 5. nam si illud esset sufficiens tantum omnis premissa demonstrativa esset topica, & est falsum, si quidem praemissae demonstrativae accipit unam partem tantum quoniam vera est, top. utraque partem & vero praemissae demonstrativae sit top. hoc est ex accidenti quatenus usque sap. vel pluribus vel praecipuis, sed de ratione formali sua est, & sic ex necessitate & sic patet solutio ad quintam rationem. Erat si xta ratio ex ordine Arist. qui solutio. 6. semper ultimo loco, nobilitate re pertrahet, ad hanc rationem, facilius est solutio, & iste ordo non semper servatur ab Arist. nam in lib. de celo, primo pertrahit de celo et eius natura, postea de elementis, & tamen celum est nobilissimum de elementis, & similiter in secundo de anima. 77. Arist. primo pertrahit de sensu usque & de alijs, & tamen est nobilior eadem parte in hoc lib. primo pertrahit de conditionibus demonstrativis simpliciter & pertrahit de sensu usque & de alijs, & tamen est nobilissimum, & hoc quia se dicitur est ordinem nobilitatis ratio vero concludit, quando non se dicitur ordinem nobilitatis, sed quando Arist. procedit ordinem nobilitatis ratio non tenet primo proce, dus a magis nobili, & eo maxime cum ille ordo sit ad

ipsum, & cognoscere eius operationem pergo
ipsam precedit, & se fecerunda à regulis topice
eis et illis non indigeat, sed si regula topice
dicit hoc est ad usum et exercitum hominum, qui non
sunt dispositi capere premissas demonstrationes,
Et hoc est vera mens Aver. ut p3 inspicimus eius
verba. Nomen vero eius i Aver. brevis se ex
pedi à nomine libri quem imitabimur. si quidem
in cap. de titulo longissime hoc fuit declaratum.
men. d. Aver. est notum quod essentiam expositor
res in lib. priorum ibi enim volentes oēs greci dare
causam tituli quare dicitur liber priorum dicunt
propter librum post. ut declaratum fuit in cap. de ti
tulo, similiter dicunt etiam oēs Ari. proposuisse
intentionem lib. post. quare vero dicitur liber post.
iam non oportet iterum declarare.

De resolutione
hic accipit pro
uis doctrine.

Ultimo Aver. nos ter declarat de proportionem
que est comparatio aliquorum ad invicem secundum
magis & minus per secula, que sua proportio in
ius libri ad libros logicos, & ut ex dictis iam se
cile quisque cognoscet, cum iste liber tractat in
strumenta, per que acquiritur sensus tantum scilicet
scire, & erit nobilior pars omnibus, que in logicis
ca considerantur, ideo dicit Aver. est propor
tio eorum qui dominantur ad servos, nam omnia,
que tractantur in logica ordinantur ad librum
hunc tanquam ad finem, & omnia, que logicis
pertractantur ordinantur ex hoc fine, ex fine si quidem
eius ordinantur, que sunt ante finem, et maxime lib
riori ordinantur ad lib. post. ut id quod est ante
finem ad finem, sed alie partes ordinantur ut servi
ad domum, quia omnia alia, que in logica tractantur
intendunt hunc finem, & librum post. tanquam servos
ut intendunt oēs principes uelle tanquam finem, quare
lib. post. est ut dominus respectu eorum, quibus des
minatur et finis respectu eorum, que i sunt ante si
nem, non opus est uti declaratione in hoc, si quidem
dictum fuit supra quare sit utilitas & nobilitas
suis istius libri, Ex quo per soluitur aliud propos

De proportione.

De nomine au
denti.

De necessitate
satis caput s. de necessitate libri est. m. tante ne
cessitas, & sine ipso nullus sciens dici potest, p3
eum scire nisi habeat instrumenta sciendi quō
illa habebat, nisi hunc librum continuo legat. Imo
mo nec physica, nec metaphy. nec mathematica
inquiri possunt sine hoc prehabito libro, essent
eius scientia frustratorie sine hoc lib. quia nūq
ad illas perveniremus, sed de huiusmodi necessitas
te satis, cum res se ipsa apud omnes sit clara.
Hic Consequenter ordine de uia doctrinae
agendum est, que est triplex demonstratio
genus, sed quoniam uia, que scientia lib. post. ac
quiritur non est aliqua demonstratio speciei,
que quidem hic tractatur, idcirco pro uia doctri
ne, que huius loci non est, resolutionem posui,
que eundem locum obtinet ad lib. post. quem uia
doctrinae ad alios Arist. libros, de qua resolutio
ne nihil est profecto, quod plura scribam, satis
enim superius in cap. de inscriptione diximus.
Postremo loco de auctoritate nomine dicendum est,
& si proprius est liber illius, cuius dicitur, quod
Averro. consilio non meminit, nam nemo unquam
dubitavit Arist. fuisse auctorem, sed ne à ueris
ri ac laudam consuetudine discedam aliquid pau
cis ad hoc ad solvam, sed de Aristotele nihil has
leo amplius dicere, nisi quod antiquitas ita ab
initio admirata est, ut eum laudaret potius, quam
sciretur, & apud posteros philosophos princeps
pretium semper obtinuit, mire doctus in disponen
da doctrinarum institutione, sed lib. post. esse
Arist. nemo fuit, qui aliter sentiret, nam præ
ter inscriptionem & auctoritatem, magnam fidem
facit, & stilus, brevis ipsa, & subtilitas, que
ab Arist. non discrepant, alio qui Arist. imi
perfectus esset. Nam, cum trix scientias inue
nisset logicam, naturalem, & divinam, quomodo
arist. scientia fuisse, nisi instrumenta, qui
bus ille scientie acquiruntur, tradidisset, in que
instrumenta Arist. præcepta tradidit in lib. post.
sed

EXP. I. BERNARDI LONGI

sit ad placitum, dum modo non sit contra regulas ar
tis, & in hoc non dimittere naturam, siquidem, nā
non potest producere primo perfectā formā, quia illa
præexistit aliis prioribus, sed non sic se habet i arte de
ordine nobilitatis, bene uerū eā i ordine secundū
necessariū, et iō Aver. nos ter in fine istius cap. in
git quo uis aut mō res hēt, & expe dū incipere ab
eare, que ē magis dilecta, que ē demō. cū faciat
acquirere ueritatē, que omnī est magis dilecta,
ut declarat Aver. primo lib. de str. de str. in pro
hemio, et magis honoranda, si quidem per demōne
acquirimus scientiā per quā sumus similes dijs,
ergo ordine nobilitatis, scilicet d3 præcedere, &
si uisares duobus alijs auctoritatibus supra adu
elias q3 lib. top. præcedit, cū. Arist. in primo post.
s. cap. co. 13. & 14. declarat propositionē top. tri
go utitur ut declarata in lib. top. præterea primo
post. cap. 27. inquit Ari. top. interrogare, non autē
demonstratorem & refert se ad librum de syno
gismo, per quem librum non potest intelligere nisi lib
brū top. in quo de premissis top. pertractat et de
eius conditionibus, respondendo & ad primū, q3 nō
inconuenit artificem accipere que dā, que de seors
uianē suo proposito, tanquam infra declaranda, sicut
Ari. agit in primo post. cap. 22. ubi loquitur de de
finitione, & tamen ipsa uisitur ut infra declaran
da, similiter in secundo phy. in definitione natus
re, accipit motū tanquam infra declarandū in 3. lib.
& hoc nō inconuenit ad secundā auctoritatē dico
q3 per librum de syno gismo Arist. intelligit librum
priorum, in quo de syno gismo absolute pertractat
tur, et q3 hoc sit uerū Ari. re fort se ad primū cas
p3 prius priorū, ubi habet non n. interrogat
sed sumis qui demonstrat, dialectica uero interro
gatio contradietoria est, ecce quō correspondent
uerba & non inconuenit Ari. in lib. priorū de in
terrogatione dialectica loqui ut de seruit suo pro
posito ibi, tanquam postea infra declaranda, hæc sunt
eo, que mihi uisio sua pro explanatione eorum,
ipsam

sed in re concessa plura fortasse diximus, quoniam uariis expositionem in lib. post. Aristo. Et in
opus erat. Diximus igitur, quae in principio pro singula commentus Auctore, primo quousque die in la
possumus, et haec habui, quae in expositione bus tam effertur.

his prologi dicere. Reliquum est ut Musis ius

FINIS.

SERIES CHARTARTM.

ABCDEFCHK.

Omnes Diuturnas de mpto K Ternant.

NEAPOLI

Apud Melbiam Cascurus

M. D. L.

1755

Box 42 lens

57 249 } T E J
19 150 }

